

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva b. telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Banski svet

Danes se sestaja k svoji prvi seji banški svet dravske banovine, imenovan z odlokom g. predsednika vlade in notranjega ministra dne 3. julija 1930. Dekrete je novim banknim svetnikom na slovesen način izročil g. ban D. Sernec dne 23. julija. Pol leta je preteklo od tistih mal. In sedaj so banški svetniki prvič poklicani na svojo dolžnost, odrejeno jim po zakonu in pravilniku.

Jasno je, da banknih svetnikov po vsej zamisli ne moremo in ne smemo istovetiti z zastopniki volivcev v smislu prejšnjih navad in razmer. Imenovani so od vlade, da pred forum banskega sveta gospodu banu tolmačijo želje okrajev, za katerih zastopnike so imenovani. Vendar je jasno, da je zamisel institucije banknih svetnikov ta, da bi se v njej odražale vse žive in pereče želje in zahteve prebivalstva, oblastem v navodilo in oporo pri poslovanju in upravljanju.

Delokrog banknih svetov je jasno označen in začetan v pravilniku, ki je za nje navodilo in program dela obenem. Dolžnost banknih svetnikov je: motriti gospodarski, socialni in kulturni razvoj okrajev in mest. Imajo pravico, banu izročiti spomenice in predloge, kaj naj bi se v vsakem okraju ukrenilo. Morajo svetovati o zadevah kmetijstva, kmetijskih svetov, drevnic, o pospeševanju živinoreje, o perutinarstvu, težjih in vseh gospodarskih zadevah. Poleg predlogov socialnega obeležja (bolnišnice, hiralnice, zdravilišča itd.) smejo končno predlagati in razpravljati tudi o nekaterih kulturnih vprašanjih. Svoje dolžnosti smejo izvrševati le na sejah banskega sveta, h katerim jih sklicuje ban.

Za danes jih je sklical ban na posvetovanje. Pod njegovim predsedstvom bodo najprej razpravljali v okviru gori označenega pravilnika o perečih vprašanjih našega ljudstva. Kakaj jih tozadevni predlogi, ki jih jim je pripravi ban, čakajo pa tudi predlogi posameznih članov. Prva in najvažnejša točka, okrog katere se bo sukalo vse delo banskega sveta, pa bo banovinski proračun, ki bo danes foru banskega sveta predložen v presojo in razmotrivanje.

Sedanji banški proračun je izključno delo uradnikov. Ni bil sestavljen pod vidikom resničnega življenja naših kmečkih in delavskih slojev, ampak je izdelek našega, sicer izredno pridnega uradniškega aparata, ki pa ima — kakor vsak uradniški aparat — to notranjo hibo, da vidi nad seboj šefa, pred seboj pa zeleno mizo in fiskalne številke; življenje pa, ki zunaj v deželi in mestu pluje in valovi, gre nesluteno mimo njega. Saj tudi drugače biti ne more. In vendar mora proračun vsake najmanjše samoupravne enote — občine — biti bister in jasek odtok življenja in hotenja občanov. Toliko bolj mora banovinski proračun biti v soglasju z resničnim življenjem naših mest in vasi. Ni dvoma, da bi svetovna gospodarska kriza našega gospodarstva ne bila zadela tako občutno, ko bi banovinski proračun s svojimi težkimi določili ne bil tako obremenil našega gospodarskega stebra, naš kmečki in delavski stan. Zato je bila modro premišljena odredba kraljevske vlade, naj pri sprejemanju banovinskega proračuna povedo svoje mnenje moške iz ljudstva, ki so vsak dan priča utripanja gospodarskih življenjskih sil v mestu in podeželju.

Veliko nalogo imajo izpolniti gospodje člani banskega sveta. S svojimi tehtnimi izkušnjami, ki jim jih je dalo življenje, bodo mogli dragoceno sodelovati pri novem banknem proračunu in pri urejanju našega gospodarskega življenja. To pričakuje od njih dežela s svojim prebivalstvom, katero je srž naroda in države. Gospodarsko delo usmeriti v cilju živih in bridkih ljudskih potreb — to bodi te dni Vaša glavna in edina naloga, gospodje banški svetniki! Zavedajte se starega reka: Primum vivere, dein philosophari! — Ljudem najprej kruha, potem pridejo modrosti! Zato pa naj bo banški proračun posvečen v teh težkih dneh edino le težnji, našim ljudem, ki danes v tisočih dobesedno stradajo kruha, olajšati njihov položaj in življenjski obstanek. Danes morajo v ozadje vse druge težnje. Ljudstvo rešiti gospodarskega propada — bodi prvo in edino vodilo tudi v proračunu!

Zavedamo se sicer, da glas članov banskega sveta ni odločilen, ampak posvetovalen; banški svet je namreč v smislu čl. 1. pravilnika o banknih svetih banov posvetovalni organ. Soglasni ali večinski sklepi banskega sveta so tedaj le dobrodošli in zaželeni nasveti, ki jih imenovani moške iz ljudstva in življenja po zakonu smejo in morajo dajati g. banu. Stvar banove uvidevnosti in odgovornosti pa je, koliko bo mogel upoštevati te nasvete. Toda naš sedanji ban, g. dr. Drago Marušič je nastopil s tako lepim programom, da smo prepričani, da bo tudi on storil vse v omiljenje gospodarske krize. Zato bo on, ki mu življenje že od nekdaj ni tuje in ki ga pozna v vseh nijansah, ki pozna tudi utripe našega gospodarstva, brez dvoma pritrjuje prisluhnil besedam mož iz ljudstva. Tako, da bodo nasveti banknih svetnikov postali sklepi gospoda bana v korist našega ljudstva in našega gospodarstva! Gospodu banu bo danes dana prilika, iz svojega lepega programa preiti v potrebno dejanje s pomočjo svojih svetovalcev, ki jih je sklical.

V tem smislu pozdravljamo današnji zbor banskega sveta in mu želimo mnogo uspeha!

Jugoslavija - zgled miroljubnosti

Pohvalna izjava slovitega publicista M. Melville-a našemu dopisniku o politiki naše države

London, 16. jan.

Znana je mirovna politika Foreign Office (angl. zunanjega ministrstva) ter živo delovanje nešteti angleških društev v cilju mirnejšega sožitja narodov med seboj ter čim večje vsestranske: duševne, kulturne in gospodarske kooperacije.

Vsek korak, ki ga opazijo na tem potu pri inozemskih državah, pozdravljajo z največjim dopadanjem. Svojo sodbu pa si ustvarjajo na podlagi faktov, ne lepo govorjenih besed.

Zlasti zasledujejo prav pazljivo mirovno politiko, ki jo dejanski vodi jugoslovanska država med srednjeevropskimi in balkanskimi državami. V tem pogledu je zelo važna in zanimiva sodba angleškega publicista in dobrega poznavalca evropskih zmanjnih političnih razmer, Mr. C. F. Melville, ki mi jo je podal v sledečih besedah:

Faktum je, da se je jugoslovanska država v poslednjih letih, — tekem katerih je naraščalo italijansko-francosko in italijansko-jugoslovansko nasprotstvo — stalno povsem korektno zadržala tako napram Italiji kakor nasproti njenim sosednim državam.

Jugoslavija je bila voljna doseči sporazum z Italijo glede albanskega vprašanja. Toda Italija niti malo ni pokazala kakše pripravljenosti na svoji strani v svrhu sporazumljenja. Slično je bilo z drugimi državami.

Jugoslavija je bila pripravljena nuditi ogrski

državi »svobodno comoe« v enem izmed svojih pristanišč na jadranskem morju, toda to je bilo preprečeno z italijansko-madžarskim paktom.

Napram Bolgariji je Jugoslavija storila mnogo korakov v svrhu prijateljskih in sporazumnih ureditev mejnih vprašanj. Toda med tem, ko je bilo to delo pozdravljeno od Velike Britanije in Francije, je dajala Italija potuše tistim elementom v Bolgariji, kakor inacecdnski revolucionarni organizaciji, ki so sovražni jugoslovansko-bolgarskemu zbližanju.

Dovolj je tedaj razlogov za verjetnost, da Mussolini noče sporazuma z Jugoslavijo. Niti noče videti inter-balkanske kooperacije, ker bi ta preprečila realizacijo njegovega načrta, hegenomija srednje in jugovzhodne Evrope. V jugoslovanski državi, kot najmočnejši, pa vidi oviro italijanske ekspanzije na Balkan, in tudi kot zaveznico Francije. Iz tega vidika pa izvira Mussolinijeva politika z obkroženjem Jugoslavije od strani držav, ki so pod njeno patronažo ter sovražne jugosl. državi.

V času izvršitve smrtnih kazni od strani fašistične vlade nad borci jugoslovanskih narodnih manjšin pod Italijo, pa je postalo razmerje med Italijo in Jugoslavijo zelo napeto.

Narodna nevolja je prešla vso Jugoslavijo, zlasti Hrvaško in Slovenijo. Zato sta bila dva razloga: prvič so ti bližje Italiji, drugič pa so bili jugoslovanski narodnjaki, ustreljeni pri Trstu.

doma iz teh pokrajin in ne iz bivše Srbije.

In vloga Belgrada ni bila lahka! Da se izogne kritičnemu položaju, je riskirala belgrajska vlada možnost nepopularnosti pri Hrvatih in Slovencih radi absolutne prepovedi protitalijanskih demonstracij. Naloga Belgrada je bila: najti srednjo pot ter se izogniti antagonistični Italiji.

In zopet je fakt, ki kaže, da je belgrajska vlada v tej zadevi postopala z najskrajnejšo korektnostjo. (Podčrtalo ured. »Slovenec«.)

Hrvati in Slovenci, in Hrvati še bolj, se lahko ne razumevajo glede notranje-političnih vprašanj s Srbi, toda vsi stoje solidarno z Belgradom glede vprašanj narodne enotnosti na zunaj. Ne Srbi, ne Hrvati, ne Slovenci: nikdo noče vojne! Toda vsi so enotni v obrambi!

Povsem nacionalna je katoliška duhovščina: hrvaška in slovenska, ki v nobenem oziru ni zvezana s kakšno katoliško-politično organizacijo v inoz. državah. Katoliki sledo samo o vprašanjih verskega nauka Rimu; na znotraj pa skušajo prilagoditi katoliške kulturne tradicije novim razmeram. Katoliška duhovščina in katoliški verniki pa so povsem solidarni v tem: da tvorijo narodno enoto v vseh vprašanjih, ki tičejo blaga domovine.

In to mnenje ne potrebuje komentarjev!

Dr. Voršič Josip.

Mesto reforme Evrope - reforma koledarja

Zivahno delovanje v Zenevi - Grandi brani soviete in stari koledar

Zeneva, 19. januarja. l.k. V smislu dogovora med Nemčijo in Anglijo se je danes dopoldne ob 11 začelo 62. zasedanje Sveta Društva narodov pod predsedstvom angleškega zunanjega ministra Hendersona. Henderson je kar začet razpravljati na nov način, namreč, da je v plenumu dal prečitati samo zaključke in predloge silno dolgih in podrobnih poročil. S tem novim načinom je Henderson dosegel, da so danes dopoldne v dveh urah od 35 točk dnevnega reda rešili štirinajst točk. Javno mnenje bi mislilo, da bodo s tem še bolj prikrašani važni posli Društva narodov, kakor n. pr. vprašanje ruskih, armenskih, turških in drugih beguncov, pobijanje trgovine z opojnimistrupi, mednarodna higienska vprašanja itd. Ker pa se pri zasedanjih Sveta Društva narodov splošen interes itak zanima samo za politične probleme, so ta novi način razprave samo pozdravili.

Svet Društva narodov je danes končno veljavno sklenil sklicati tri velike mednarodne konference, ki so se že dolgo pripravljale in sicer: 1. Konferenco vlad za omejitve izdelovanja opojnih strupov, dne 27. maja 1931. 2. Mednarodno konferenco za higieno na deželi na dan 29. junija 1931. 3. Četrto mednarodno prometno konferenco na dan 26. oktobra 1931.

Zeneva, 19. januarja. k.k. Posvetovanja odbora šestorice o vprašanju, ali naj se povabita Rusija in Turčija, so trajala danes popoldne od 18.15, tako da se seja evropska komisije, ki je bila določena na 16.30, ob 18 še ni začela. Odbor šestorice se ni mogel zediniti za obliko povabila, ki naj bi se poslalo Rusiji, posebno zato, ker je italijanski zunanji minister Grandi vztrajal na tem, da se pošlje Rusiji povsem brezpogojno in neomejeno povabilo. Ob 18.15 so bila pogajanja odbora prekinjena, ker so se vsi člani, razen Grandija, sporazumeli za formulo, po kateri naj se na razpravo evropske ko-

misije o rešitvi svetovne gospodarske krize pritegnejo nečlanice Društva narodov in izvenevropske članice, torej tudi Rusija in Turčija. Grandi je etalvil vprašanje, ali pomeni to vabilo brezpogojno in neomejeno vabilo, kar pa je ostalo nepojasnjeno. Predlog odbora bo sedaj prišel na razpravo v plenumu.

Zeneva, 19. januarja. l.k. Bernstorffova komisija za kontrolo privatne oboroževalne industrije je po sklepu Sveta Društva narodov na predlog španskega delegata Quinones de Leona po končanem delu proračunskih ekspertov razorožitvene komisije dobila obsežno naročilo in se bo sestala še enkrat. Jutri dopoldne se bo na javni seji razpravljalo o sklicanju razorožitvene komisije, za katero pripravlja, kakor se čuje, Henderson velik govor, za katerega je prosil pristanka celotni angleški kabinet in ki se bo nanašal razen na vprašanje razorožitve tudi na druge politične probleme. V sredo pride na vrsto manjšinsko vprašanje iz Zgornje Šlezije.

Na povabilo kitajske vlade je dalje sklenil Svet Društva narodov, poslati na Kitajsko ravnatelja gospodarskega in finančnega oddelka Društva narodov Sira Arthurja Salterja kot svetovalca za kitajsko vlado.

Poprej se je vršila tajna seja, na kateri je Svet Društva narodov sprejel ameriško ustanovo 10.000 dolarjev za pripravo konference za reformo koledarja. Kakor se čuje, se je italijanski narodni odbor za vprašanje reforme koledarja izrekel proti reformi.

V Zenevi se govori tudi mnogo o italijansko-francoskih pogajanjih glede razorožitve na morju, ki naj se nadaljujejo v Zenevi. Ta pogajanja pa se niso razvila dalje, kakor da so obojni zastopniki prišli v prve stike.

Škofje zborujejo o kulturnem boju

Položaj v Litvi se je še poostiril - Policija zaprla katoliško cerkev

Kaunas, dne 19. jan. (Lzv. »Slov.«) Škofijska konferenca od sedaj ni izdala še nobenega uradnega obvestila o poteku posvetovanj, ki so postala potrebna, vsled katoliški cerkvi sovražnega stališča, ki ga je zadnje mesece zavzela vlada Smetone. Gotovo pa je, da še ni prišlo do nobenega sporazuma. Škofijska konferenca je ugotovila, da je razpust mladinskih organizacij (Atitinkai) kakor tudi aretacija katoliških župnikov v popolnem protislovju s konkordatom in kanoničnim pravom, katerega konkordat prizna. Nadalje so škofje ugotovili, da je na novo upeljani civilni zakon po kanoničnem pravu prepovedan.

60 letnica nemške države

Berlin, 19. jan. k.k. V nedeljo se je po vsej državi slovesno praznovala 60 letnica ustanovitve nemške države. Velike oficijelne manifestacije v državnem zboru so se udeležili predsednik republike Hindenburg, ves kabinet, člani pruske vlade in zastopniki dežel. Slavnostni govor je imel 82 letni poslanec ljudske stranke, profesor Kahl, ki se je kot poročnik udeležil vojne 1. 1870-71. in ki je z ozirom na razcepeljenost Nemčije zahteval svečano obljubo za vzdrževanje nemške države. Državni kancelar dr.

Brüning je izrekel trikratni »Zivijo« Nemčiji. Pred poslopjem državnega zbora je pred ogromno množico ljudstva, predsednika republike in državnih ministrov defilirala častna četa.

Na proslavi Stahlhelmovec se je poudarjalo, da bosta leti 1931. in 1932. leti notranjepolitičnih bojov in odločitve, posebno pa l. 1931., ko bo zopet volitev predsednika republike in pruskega deželnega zbora ter morda tudi zopet volitve za državni zbor.

Rojstni dan kraljeviča Tomislava

Belgrad, 19. jan. AA. Davi ob 10 je bila v dvorski kapelici služba božja o priliki četrtega rojstnega dne Nj. V. kraljeviča Tomislava. Službi božji so prisostvovali Nj. Vel. kralj, Nj. Vel. kraljica, Nj. Vis. knez Pavle, knežinja Olga in člani civilnega in vojaškega dvornega doma.

„Piccolo“ o „Slovencu“

Trst, 19. januarja. m. Današnji »Piccolo« prinaša obširni članek o Venizelosovem potovanju po Evropi. Večji del članka je posvečen »Slovencu« ter njegovemu stališču, ki ga je zavzel ob času dr. Marinkovičevega potovanja v Atene kakor tudi »Slovenec« uvodniku »Venizelosova potovanja«. »Slovenec« si baje osvaja zelo višjeen ton, kadar govori o zunanjepolitičnih vprašanjih, vendar se mu topot mora priznati, da njegove informacije niso bile neresnične. — (Mi se tržaškemu kolegi zahvaljujemo za njegov nezaželen kompliment s pristavkom, da bomo tudi vnaprej imeli oči odprve za vse, kar se godi okrog naše države, pri tem pa da ne bomo padli v greh, da bi italijanski vpliv na Balkanu nepotrebno pretravali, niti da bi zaupali Venizelosu, kar osobito tudi naši sosedi priporočamo. — Op. ured.)

Zivahna gradnja novih železnic

Belgrad, 19. jan. m. V prometnem ministrstvu so končani načrti o gradnji novih železniških prog. V prvi vrsti se bo zgradil drugi tir Novska—Zagreb in Belgrad—Niš. Končati se imajo dela na Jadranski progi preko Kosovske Mitrovice. Ta progja je že skoro gotova in bo v kratkem dana v promet. Pospešila se bodo tudi dela na Unski progi. Ministrstvo je poslalo vsem železniškim ravnateljstvom razpis, da predložijo seznam vseh vozniš in plovniš objektov, ki so potrebni popravila. Ministrstvo namreč želi, da bi se prevozniki park do začetka izvozne kampanje uredili.

To odklanjamo

Pariz, 19. jan. k.k. Trgovinski minister Loucheur je dospel včeraj v Zenevo, kamor je po vestih listov prinesel s seboj velik mednarodni bančni projekt za poživitev ideje Panevrope, kateri predvsem interesira poljedelske države Srednje in Vzhodne Evrope, posebno Avstrijo, Češko-slovaško in Balkan, in predlaga ustanovitev mednarodnega bančnega zavoda, ki naj bi omogočil vzhodnim agrarnim državam kredite in s tem pripravi potrebne predpogoje za stabilizacijo produkcije in cen.

Amerika bo iz »na« pol milijona inozemcev

New York, 19. januarja. AA. Preiskovalna komisija ameriškega kongresa glede komunistične propagande v Združenih državah, je priporočila, naj izženejo iz Združenih držav 450.000 inozemcev kot smrtno sovražnike sedanje družabnega reda. Komisija je mnenja, da propagira 70% inozemcev socialno revolucijo. Odbor reprezentantske zbornice cenil število inozemskih revolucionarjev na 500.000.

Predsednik odbora Hamilton Fish predlaga, naj se komunistična stranka razpusti, zabrani priseljevanje v Združene države vsem rdečim elementom, zapleni vse fonde za komunistično propagando in prepove uvoz ruskega blaga, ki je bilo producirano s prisilnim delom.

Zagrebska vremenska napoved. Stalno, precej jasno s spremenljivo oblačnostjo.

Kako so Francozi izvedeli za „veliko Berto“

Junaško dejanje šefa francoske protilšpijonaže

Zeneva, 19. jan. »Journal de Geneve« pri-
naša izpod peresa mladega žurnalista A. Cere-
seto zanimiva avtentična odkritja o »veliki
Berti«.

Kakor znano, je bila »velika Berta« ogro-
men top, ki so ga bili Nemci začetkom l. 1918
postavili na svoji fronti 120 km daleč od Pa-
riza, misleč, da bodo s pomočjo tega čudovišča
dobili vojno, ki je za Nemce čezdalej slabše
kazala. Top ni imel kalibra 42, kakor se je
splošno mislilo, ampak 30,5, seveda so bili uje-
govi učinki kljub temu katastrofalni. Streljati
so začeli Nemci z njim 24. marca 1918 in sicer
naravnost na Pariz.

Berto so pripeljali na bojišče iz Essena na
nemško fronto na petih posebnih vlakih, kjer
je bila sprejeta z gromovitimi hurra-klici. Po-
stavili so jo v gozdu Saint Gobain, nekaj kora-
kov od Crepy en Lannois. Imela je sicer veliko
napako, da je projektirala svoj cilj izgrešala za
en ali dva km pred ciljem ali za njim, tako da
je bila »Berta« sposobna samo za obstrejanje
zelo razsežnih predmetov, kot je n. pr. vele-
mesto.

Par ur potem, ko je bil top postavljen na
svojo pozicijo, je prebivalce 120 km oddalje-
nega Pariza prestrašila strahovita eksplozija.
Bil je terek velikega tedna zvečer, ko je bila
velika množica vernikov zbrana v cerkvi Saint
Gervais. Kar pade na streho ogromen projektil,
ki je razrušil cerkev, katera je pokopala pod
seboj par sto oseb, od katerih je bilo okoli sto
ranjenih, 40 pa ubitih. Panika je bila seveda
ogromna, tembolj, ker so začeli projektili pa-
dati vsake četrt ure v najrazličnejših okrajih
mesta. Ljudje so seveda mislili, da so se Nemci
zopet približali Parizu kakor avgusta meseca
leta 1914. Vlada je, da pomiri strahno razbur-
jenje prebivalstva, izdala bulletin, v katerem je
konstatirala, da se fronta nahaja nad sto km
daleč od Pariza in da granate prihajajo od
lopa, ki je oddaljen najmanj 115 km. Nadalje
je sporočila, da so se proti temu topu podvzeli
potrebni koraki.

Razume se, da ta bulletin prebivalstva ni
posebno pomiril. Kaj bo, so menili ljudje, ako
bodo Nemci postavili na fronto kakih 45 do 20
takih velikanov? V Chantillyju pa se je posve-
toval generalni štab zaveznikov, kaj ukrepati

proti strahovitemu otožju, ki ni samo povzo-
čalo veliko škodo, ampak, kar je glavno, hudo
demoraliziral pariško prebivalstvo. Bili so od-
poslani aeroplani, da izsledijo pozicijo topa, pa
niso ničesar opravili. General Nivelle se je to-
rej obrnil na Poizvedovalni biro. Biro se je
začel zanjati najprej za vprašanja, kako
Nemci dobivajo poročila o uspehih svojega
bombardementa naravnost iz Pariza in je konč-
no prišel na to, da nemški špijoni, živeči v Pa-
rizu, pomešajo v pariški časnikih, ne da bi se
sami javili v upravništvo, nedolžno izgledajoče
dopise ljubavnega značaja med inšerati. Te do-
pise so potem nemški agenti v švicarski prelo-
čili v njihov pravi pomen, kakor je bilo pri-
dogovorjeno. Biro je opozoril nato urednike in
upravnike listov, da ne smejo sprejemati no-
benih inšeratoev po pošti, ampak morajo vedno
identificirati avtorja in obveščati biro. Ta od-
redba je imela seveda to posledico, da so nem-
ški špijoni ta način obveščanja sploh opustili,
vojaški poizvedovalni biro pa je taval še bolj
v temi nego prej. Tako javnosti kakor vladi in
vrhovno poveljstvo armade so svojo jezo izli-
vali na biro, vodja biroja pa se je seveda za-
radi tega znašel nad kapitanom Balmère, ki je
kontrašpijonažo vodil.

Balmère se je nato odločil za heroično
podvzetje, to je, sklenil je sam osebno izslediti,
kje je postavljena velika Berta, ki je vsak dan
vsake četrt ure pošiljala po en strahovit pro-
jektil v Pariz. Nenavadno smeli oficir, ki je iz-
vršno obvladoval nemščino, se je oblekel v
nemško uniformo in si preskrbel ukaz nem-
škega poveljništva, da se ima podati k »svoje-
mu« regimentu. Podal se je na fronto sam v
aeroplanu in sreča mu je bila mila, da je ne-
opaženo pristal za nemško linijo, kjer je mali
aparati skrili v neki globeli v goševje. Takoj je
zasledil ostanke ogromnega materiala, ki je bil
služil za transport ogromnega topa, tako da ni
bilo težko slediti pot, po kateri so Berto peljali
na njeno postojanko v gozd Saint Gobain. Bil se
je že zelo oddaljil od svojega aparata, tudi se
je bližala noč, ko je čujnostno slišal večja. Ker
seveda ni vedel, kje se nahaja »njegov« regi-
ment, bi se bil po premagem povpraševanju
izpostavil nevarnosti, da ga prepoznajo. Tudi je
bil opazil, da Berto stoji možna veriga straž,

ki bi je ne bilo mogoče predreti. Splezal je
torej na neko drevo, kar začuje one posebne
signale, ki so jih rabili samo avtomobili Kai-
serja in njegovega spremstva. Bilo je očitno, da
se je bil pripeljal cesar Viljem sam, da se pre-
priča o izbornem delovanju svoje ljubljene
»Berte«.

Balmère je izbral priložnost, ko je straža,
zmedena po prihodu cesarja in oglašena po ro-
potu avtokolone, strumno prezentirala puško,
se spustil po drevesu dol in se v temi pomešal
med spremstvo z njim vred približal Berti. Tu
je imel časa dovolj, da je videl projektile, ba-
terijo in njeno lego, kar je vse v temi točno
registriral in narisal. Ko je svoje delo končal,
se je podal v najbolj od fronte oddaljeni avto-
mobil cesarjovega spremstva, ki je bil sam, ker
so se bili tudi vsi soferji podali gledat čudo-
višče. Balmère je stroj spravil v tek in pasiral
zopet stražo, kožo vojakom nek beli papir,
potem pa je z vso naglico po velikem loku hitel
na levo zopet proti fronti, da jo na drugi točki
pasira.

Toda že so peli telefoni vse nemške III. ar-
made, da je nekdo pobegnil s strojem cesarske
avtokolone. Balmère, ki je čisto dobro vedel,
da bo nekaj takega prišlo, je, kakor hitro je bil
zopet blizu nemških jarkov, stroj zapeljal k
neki jami, v katero ga je prevrnil in se napotil
naprej peš. Tukaj ni nikomur padlo v glavo, da
bi častnika, ki hiti v linijo ognja, zaustavljali,
dokler ni prišel v sam ogenj in sicer med stroj-
nopski oddelek. Takaj so ga začeli izpraše-
vati, tako da je prišel v zadržko, nakar se je z
vso silo vrgel naprej, preskočil jarek in z vsemi
močmi tekel proti francoski liniji, dvigajoč
roke in kričoč: »Tovariši!«

Toda sovražniki in prijatelji so namerili
nanj svoje puške. Od več krogel zadet, je pa-
del kakih sto metrov pred francoskimi jarki,
kjer se je mučil celo noč. Drugi dan ga je po-
bral francoski Rdeči križ, kateremu je že umi-
rajoč šepnil svoje ime in poklic ter izročil svoje
važne podatke. Tako je vrhovno poveljstvo
francoske armade izvedelo, kje se velika Berta
nahaja, nakar so se podvzele energične in
učinkovite protidredbe, junak Balmère pa je
dobil zlato kolajno, ki so jo pripeli mrtvemu
na prsa.

Panuevropa iz Pariza...

Pariz, januarja.

Tragična krivda Evrope v zadnjem stoletju
obstoja v dejstvu, da gospodarski in upravni raz-
voj Evrope ni šel povsod v istem koraku. Tako
se po mnenju Delaisija, zaupnika Briandovega,
Evropa deli v dva kroga v Evropo A in Evropo B.
Prvi krog A obsega ozemlje, ki gre v žrti do Stock-
holma do Krakova, do Budimpešte, do Florence,
Barcelona, Bilbao, Glasgow v Angliji in nazaj do
Stockholma. Ta del ima dve tretjini vsega ev-
ropskega prebivalstva in je v tej Evropi A centra-
lizirana vsa industrijska, znanstvena in finančna
moč Evrope. Evropa B je večinoma poljedelska,
brez industrije in skoraj da v položaju kot Evro-
pa pred 100 leti. K temu dvema Evropama se je
pridružila v zadnjih letih še tretja, ki je še celo
prekosila Evropo A. Med New Yorkom, Chicagom
in St. Louisjem se je ustvarilo silno industrijske
in denarno središče. Med tem ko je gospodarstvo
stremelo v enotnost, je politika stremela k raz-
deljevanju. Združenim državam Amerike stoji na-
sproti razdeljena Evropa. V bistvu pa sta gospo-
darstvo in politika sestavni sili istega organizma.
Usmeritev teh sil naj bi se izvršila v federativ-
ni Evropi.

Federacija Evrope je pa danes še velika ilu-
zija. Vsi Evropejci imajo danes pred očmi le velik
problem zagotavljanja miru. Vsakdo misli, da bi fe-
deracija izključila bodočo vojno. Amerika je leta
1861 bila že skoraj 100 let federacija, in to ni iz-
ključevalo vojne med severnimi in južnimi drža-
vami, ki je imela za krinko odpravo suženjstva,
a je bila prav za prav gospodarska vojna, zato ker
so južnoameriške države trgovale z Anglijo in tako
vzdrževale ravnotežje izven Amerike namesto s
svojimi sestrami na severu, katere industrializa-
cija takrat še ni bila izvedena. Zmagi severnih drž-
av v l. 1866 je sledila gospodarska prenova fe-
deralne ustave. Ustanovila se je ameriška »Inter-
state Commerce Commission«, ki je onemogočila in
ubila nepošteno meddržavno konkurenco, ustano-
vila se je Federal Reserve Board banka, ki je raz-
delila Ameriko na dvanajst področij in izenačila
vrednost dolarja, ustanovile so se velike trans-
kontinentalne železnice.

Danes je Evropa v istem položaju kot Ame-
rika v l. 1861. Evropa A izvozi letno za okrog 180
miliard dinarjev produktov. Od tega ostane v drž-
avah A približno 43%, kar znači skoro polovico
izvoza. Evropa B odvzame odveze približno 15
in četrt % produktov in ostali 41 in tri četrt % gre
izven Evrope. Tako bi trenutna federacija Evrope
značila smrt Evrope A, ker Evropa B vključ svoj
razsežnosti ne odvzame več kot četrtino produktov.
Kratko sožitje bi privedlo do vojne, ker se Evro-
pa A ne bi mogla prilagoditi Evropi B in sledila
bi nekak socialna državljanska vojna v Evropi.
Taka federacija Evrope bi bila le kopija renesan-
nega rimskega imperija nemške narodnosti ali pa
romantične svete alijanse, ki ne bi mogla preko
svojih akademskih resolucij, ki že itak toliko ovi-
rajo delo Društva narodov v Zenevi.

Od pomoči bi se moglo z ustanovitvijo evrop-
ske »Interstate Commerce Commission«, ki jo Bri-
andov memorandum predvideva in ki bo baje glav-
na točka dnevnega reda sedaj se začnajočega za-
sedanja evropske komisije. Toda temu se upira ču-
dovita pisanost evropskih valut. Kljub temu, da
imajo vse evropske države zlato valuto, je med
Parizom in Londonom na eni strani in Varšavo,
Bukarešto in Sofijo večja razlika nego med Pari-
zom in St. Franciscem. Dočim se v teh državah
denar kupuje po 4—5%, se v Srednji Evropi hi-
potečni kapital prodaja po 12%, kratkoročni indu-
strijski kapital pa celo po 18—20% (še ne celo
zpo dinar na banku). Da se omogoči zgoraj ome-
njena uvedba meddržavnega trgovinskega sistema,
bi bilo treba izvesti izravnavo evropske valute, ki
bi sčasoma privedla do enotne evropske valute
edinice. Mednarodna reparacijska banka v Baslu
ima to težko izravnavanja valute v svojih pravilih.
Ustanovitev Briandove »Interstate Commerce
commission« bi tako sama od sebe odpravila vprašanje
evropskih carinskih meja.

Toda ob enem z izvedbo gornjih dveh pripo-
močkov, so Amerikanci odpravili krizo tudi z zve-
žanjem prometnih sredstev. Zgradili so velike
transkontinentalne proge, toda te so imele daljna
izvenevropska izhodišča, ki so Evropi služila takrat,
ko je bila še v boljšem položaju. Te železnice ni-
maj zaledja. Dočim pride na hektar zemlje v
Ameriki 3000 m cest, jih pride v Podonavju na
en hektar komaj 400 m. Tako se zgodi, da polje-
delca v teh državah stane dovoz žita do prve že-
lezniške postaje več nego stane železnico prevoz
od dotične postaje do Hamburga, Marseilla ali
Genove. Z gostitvijo prometnega omrežja bi se
odpognila kriza poljedelstva, kar je pa brez po-
sredovanja kapitala nemogoče. Toda s tem še ra-
vnotežje Evrope ne bi bilo izravnano. Poljedelstvo
z industrijo nima iste vrednosti, kljub temu, da
bi se do skrajnosti industrializiralo. Kupna moč
Evrope B še zmiraj ne bi bila zadostna. Primanj-
kljav naj se krije s popolno izvedbo elektrifikacije
Evrope, posebno agrarne. Tako bi 140 milijonov
evropskih agrarcev tekom zime in v urah prostega
časa s pomočjo elektrike prislužilo, kar jih še ne
izenačuje s prebivalstvom Evrope A.

Zgoraj sem omenil, da Evropa izvozi 41%
svojih produktov izven Evrope. Ta mera bi se le
malo izpremenila po izvedbi federacije. Sledil bi
konflikt z Ameriko, ki se pojavlja v Južni Ame-
riki v protianglijskih ali protiameriških revolucijah.
Toda v zadnjem času se zmiraj bolj ugotavlja, da
eksplozivni trg ni na Evropi ne Ameriki ugoden. Za
ameriški hiperkapitalizem je le Evropa siguran in
resen trg. Veljna ameriških posojil in intervencija
Amerike v reparacijskem vprašanju jasno kaže,
kako zelo si Amerika želi, da se Evropa organizira.
Briand je odpoval v Zenevo z realnimi
predlogi. Na desni mu želi uspeha kapital (aktiv-
nost francoskega kapitala v Srednji Evropi — Gru-
pa Schneider-Creuzot), na levi politika, ki jo je
tekom zadnjih deset let izobilil v Evropi in ki jo
nekateri imenujejo dobo nove diplomacije.

—rj—

Cerkev grob 70 v rnikov

Mexico City, 19. jan. AA. Vsed potresa se
je porušil v Guelatovi zvonik, ki so zgradili pred
več sto leti Španci. Pod ruševinami cerkve je našlo
smrt 71 vernikov.

Poljska — ključ evropskega miru

Bruselj, 19. januarja. AA. V Narodnem domu
je imel socialistični voditelj Vandervelde govor,
v katerem je poudaril, da sicer ne verjame v skoraj-
šnjo svetovno vojno, da pa je treba računati s tem,
da je mednarodni položaj na zemlji slabši kakor
kdaj koli do zdaj. Če pride do kršitve svetovnega
miru, bi se moglo to zgoditi samo tako, če bi bila
napadena Poljska. Zato je treba paziti, kaj počne
Nemčija.

Na koncu svojega govora je izjavil, da se ver-
sajsa mirovna pogodba mora izpremeniti samo s
prestopom v mirni pristankom vseh zainteresi-
ranih držav.

Dunaj premajhen za razorožilo konferenco

Pariz, 19. jan. kk. »Petit Parisien« piše, da
se bodo vendarle odločili za San Sebastian kot se-
dež razorožitvene konference, ker ima sicer Dunaj
na razpolago najboljše konferenčne dvorane, ne pa
potrebni hotelov. V Zenevi manjka potrebnih lo-
kalov za zborovanje, pa tudi ni prilike za nastani-
tev 3000 do 4000 udeležencev. San Sebastian pa
leži v sredi mnogih mednarodnih kopališč, ima ve-
like prostore in so se zanj že izjavili španski poro-
čevalci za razorožitveno konferenco ter južnoame-
riški in anglosaksonski krogi.

Italijanska mornarica lenari

Pariz, 19. jan. z. »La Liberté« prinaša članek
o težki krizi italijanskega parobrodarstva. Trenutno
je 500.000 ton brez posla. Prav toliko ima brez-
poselnega ladjevja tudi Anglija, ki pa ima 12 krat
več tonaže.

Kitaška se zopet pogaja

London, 19. jan. kk. Kitajski zunanji minister
Dr. Vang je izjavil, da so na rusko-kitajski konfe-
renci v Moskvi razpravljali o vprašanju vzhodne
železnice, o obnovi diplomatskih odnosov in o tr-
govinskih pogodbah. Eksteritorialne pravice velesil se
bodo končno javno uredile na konferenci, ki bo
meseca maja v Nankingu.

Niagara se podira

New York, 19. jan. kk. Ponoči od sobote na
nedeljo so se utrčale ogromne skale v Niagarskih
slapovih, ki so močno spremenile scenerijo slapov.
Med bregom in malim otokom Luno se je utrčala
skala 100 metrov široka in 70 metrov visoka. Divji
valovi so potegnili v globlino nato še velikanske
skale. V spodaj ležeči strugi tvori sedaj to skalovje
novo zanimivost. To rušenje skal se je zgodilo po-
noči, nihče ga ni opazoval, je pa največje od 1850.
leta dalje.

Belgrad, 19. jan. m. V začetku februarja se

so izročili prometu tunel skozi Ivanj planino.

Split, 19. jan. z. Na progi Drač—Bar se je
potopil v zalivu Drača motorni jadrnik »Maria
Giuseppe«, natovorjen z ribami in ribiški pri-
pravami. Ladja se je potopila, moštvo pa je rešila
jadrnica »San Francesco«.

Steeg pred skokom v prepad

Socialisti se banijo — Vlada stranka za »mirno revizijo«
mirovnih pogodb

Pariz, 19. jan. kk. République« glasilo vlad-
nih radikalov, objavlja danes ponovno planeneč
odklic za sporazum med Nemčijo in Francijo, za
kar naj bi se določilo obligatorično razorožilo-
dalje za splošno razorožitev, za evropsko federa-
cijo, za vidno označenje mej, za mirno revizijo
mirovnih pogodb, za odpravo posebnih zvez in za
gospodarsko organizacijo evropske solidarnosti.
Predvsem je treba zamačiti usta nacionalizmom na
tej in na oni strani. Senator de Juvenel je nasto-
pil včeraj za takojšnjo razorožitev, za katero naj
Francija v interesu lastne varnosti povzame in-
iclativo. Predsednik Zveze vojnih invalidov, po-
slanec polkovnik Picot, je protestiral proti temu,
da bi razorožitvena konferenca ostala konferenca
zamujenih prilik.

Pariz, 19. jan. AA. Po dolgi razpravi je so-
cijalistični kongres sprejel z 2161 proti 1286 gla-
sovom resolucijo, ki v njej izraža zaupnico soci-
jalistični parlamentarni delegaciji. Socialistični in-
teresi, pravi resolucija, ne dovoljujejo taktičnih
potez in glasovanj, nasprotnih tradicijam stranke.
Resolucija odklanja vojaške kredite, ki so jih ne-
kateri predlagali, da preprečijo padeč Steegovega
kabineta in s tem povratek desničarske vlade.

Pariz, 19. jan. AA. V nekem kinu na bould.
Des Italiens so posetniki ostro demonstrirali proti
filmu, ki je kazal ministrskega predsednika Steega.
Predstava je bila prekinjena. Posetnikom so vrnil
denar za kupljene vstopnice. Polcija je aretirala
dva demonstranta.

Tavanje v Romuniji

Titulescu prihaja — Mironescu odhaja — Italoil Avarescu
se ponuja

Bukarešta, 19. jan. z. Prihodnjo nedeljo se
pričakuje vrnitev Titulescu. Vladni listi prinašajo
Titulescove izjave, v katerih pravi, da bo sodeloval
v notranjem političnem življenju. Ustanovil bo novo
stranko, ter izel več zborovanj. V romunsko poli-
tično življenje bo prinesel svoje poglede. Narod bo
seznanil z mnenjem inozemstva o Romuniji. Po
njegovem mnenju se ne sme najeti kratkoročno,
marveč dolgoročno posojilo proti jamstvu DN.

Predsednik vlade Mironescu se je vrnil v Bu-
karešto. »Adeverule« napoveduje skorajšnji padež
vlade Mironescu in naglašja, da je misla novega
kabineta s sprejetjem državnega poročila zaklju-
čena. Namesto dosedanje vlade bi prišla koncen-

tracijska vlada, katere naloga bi bila izvedba petlet-
nega gospodarskega programa.

»Radore« poroča, da je maršal Avarescu dal
Univerzulu izjavo o političnem položaju, v kateri
pravi, da je položaj resen. Vlada strank je v po-
slednjem času doživela polom. Uvideva potrebo,
da pridejo na vlado sami praktični ljudje, ki imajo
pravo do oblasti, ki morejo ustvariti in čuvati
ugled države. Kabinet osebnosti, o katerem se že
dolgo govori, bi bila vlada brodolomcev. Konec-
tracijska vlada bi kompromitirala položaj. Dalje je
izjavil, da bi bilo najbolje, da bi on (Avarescu)
mogel rešiti položaj.

Konec indijske konference

Predlog angl. vlade sprejet — Nova ustava predvideva osrednjo
in pokrajinske skupščine

London, 19. jan. AA. Indijska konferenca je
na dananj zaključni seji soglasno sprejela reso-
lucijo, ki jo je predlagal predsednik angleške vla-
de Macdonald. Resolucija poudarja, da so poro-
čila pododborov, čeprav začasna, velikega pomena
za sestavo indijske ustave in da bo treba v bodočo
indijsko ustavo sprejeti posebna jamstva za muslimane,
za zatirane razrede in sloje in za druge
manjšine. Manjšinske določbe ne bodo smele ome-
jevati indijske avtonomije kot take. Indijska vlada
se bo opirala na osrednjo in na pokrajinske skup-
ščine. Po novi ustavi naj postane Indija zveza

vseh indijskih držav in Britske Indije. O ustroju
obeh zbornic bodo določala kasnejša pogajanja.
Zadeve, ki ne spadajo v kompetenco indijske zve-
ze, bodo predmet posebnega sporazuma med indij-
skimi državami in podkraljem kot zastopnikom
krona. Generalnemu guvernerju bo pridržano vod-
stvo obrambnih in zunanje-političnih zadev. Odgo-
varjal bo nadalje za mir in red in za manjšinsko
zaščito. Resolucija polaga posebno važnost na to,
da se odobre dogovori glede finančnega ravno-
težja v Indiji, v ostalem pa bo bodoča indijska
vlada v finančnih vprašanjih samostojna.

Iz Turčije

Carigrad, 19. jan. kk. V sodni razpravi proti
revolci dervišev se je med zadnjevanjem dogmalo,
da je nastop vojaštva poslabšal položaj. Ker vojaki
niso imeli ostrih patron, so streljali siepo. Ko pa
je množica videla, da po streljih ni bil nihče ubit
ali ranjen, je mislila, da je šefik Mohamed res od
Boga poslan mahdi, kateremu krogle ne morejo
škodovati.

Belgaiske vesti

Belgrad, 19. jan. m. V zunanji ministru-
in v drugih pristojnih ministrih se pripravljajo
materjal za sklenitev, dopolnitev in spenembo
trgovinskih pogodb. Med prvimi se bodo pričela
govoriti o trgovini, Avstrijo, Pozneje
pa z Albanijo in Grčijo.

Belgrad, 19. jan. m. V dvorani razredne lo-
terije je bila konferenca upravnega odbora in po-
oblašanih kolektorjev iz vse države. Po tej kon-
ferenci se pričakuje reforma načrta iganja.

Dunajska vremenska napoved.

V severnih
Alpah bo po kratkem zhožljanju vremena postalo
zopet oblačno in topleje, v južnih Alpah pa bo
ostalo zenkrat še jasno z jutranjo slano, na severo-
zapadu ni verjetno, da bi boljše vreme trajalo dalj
časa.

† Peter Poč

Krško, 16. januarja.

Črna zastava na občinski hiši, okrajni posojilnici in župni cerkvi naznanja, da je sinoči umrl g. Peter Poč, vpokojeni železniški pristav, član posredovalnega urada, posojilnični odbornik, cerkveni ključar, Meseca avgusta je prekoratil že 80. leto, pa je bil še tako čvrst in čil, da bi mu vsakdo prisodil še vsaj 10 let življenja. Sedaj ga je pa nenadoma zrušila nagla bolezen. Z njim lega lep kos krške preteklosti v grob. Bodi Bog njegovi duši milostljiv sodnik, preostali pa obilen tolažnik! — Pogreb je bil v nedeljo popoldne ob 3.

Ko dobrane se mračne

Svojemu prijatelju kočevskemu županu
† Ivanu Lončarju.

Pisali so mi daleč daleč iz Kočevja, da si Ti umrl. Pa me je novica zajela ravno v veselju družbi, ne zameri, dragi! Taki smo pač ljudje, da radi, včasih tudi po sili prilivamo čašam življenjske grenkobe kaplje veselja. Tudi Ti si bil tak. Zda ne čutiš več takih reči in jih ne razumeš. Saj vidim, kako polagajo Tebe, hočem reči, Tvoje truplo v globoko izkopano jamo in Ti se prav nič ne braniš! Saj ni dolgo, kar sva se videla. Za božič je bilo. V Tvoj shujšani obraz sem gledal in hudo mi je bilo. Pa si se nasmešnil. In iz oči sem Ti bral čisto jasno misel: saj ni tako hudo, jaz vem, da bom še ozdravel. Kako si bil močan v tem zadnjem upanju Ti, Ivan Lončar! Jaz bi Ti takrat rad povedal kaj lepega, pritrilnega, pa nisem mogel. Zaslutil sem, da je to najino svidenje zadnje.

Glej, čemu pač vse to pišem. Saj nisi bil slaven mož, ne pesnik, ne učenjak. Zato Ti pišem tole, ker smo Te imeli radi. Mož priprosti si bil, poštenjak, in slovenski župan, Ti Ivan Lončar iz slovenskega Tržiča doma!

Ali se še spominjaš tistih dni, ko sva skoraj vsak dan hodila skupaj po kočevskih ulicah? Pozdravila sva najprej in se v pozdravu Tvojemu je bilo nekaj, kar me je prijetno prijelo. In sva na dolgo in široko govorila o Tvojih županskih stvareh. Saj kot župan skoraj nisi nikoli o drugem pravil. Ves prav ves si se posvetil občinskemu delu in si bil pri tem mravljini podoben. Kadar sem o Tebi govoril z drugimi, tudi s takimi, ki so bili iz ne vem kakšnih »načelnih« razlogov proti Tebi, so bili kljub temu polni lepih besed o Tvoji poštenosti. To je bilo, kar Te je vedno krasilo.

Bil si veren slovenski župan. Prav nič Te ni bilo sram poklekniti kot mestni župan prvi pred Gospodovo mizo in vsikdar si bil prvi, kadar se je bilo treba postaviti v dobro Boga in Cerkve.

Pa kaj bi pisal take stvari o Tebi! Hud bi bil, če bi videl moje početje. Skromnost, ki Te je držala, je najboljši, bi mi zabranjevala še druge besede o Tebi.

Hudo mi je, prijatelj, da Te nisem mogel še enkrat videti, čeprav izhujšanega in zaprih oči, hudo, ker Te ne morem spremljati na Tvoji poslednji poti. Si tiho mislijo na Te sem hodil te dni po velikem mestu in kramljač kakor nekdanj po kočevskih ulicah s Teboj, dragi, se mi je trgalo srce. Boje Vilko.

Smrtno ponesrečen invalid

Jesenice, 18. jan. 1931.

V sosedni Mojstrani je bilo, na god sv. Antona, ko je kruta smrt nenadoma ugrabila skrbnega družinskega očeta in vojnega invalida.

Skupina sedmih delavcev je v gozdu podirala bukova drevesa in napravljala drva. Ena izmed bukev je mesto da bi padla na tla, obvisela med drugim drevjem. Lesni delavec Janez Peter nel je priskočil, da bi bukev izpodnesel, ker pa je bila pretežka, je poklical še dva sodelavca na pomoč. V tem pa je drevo dobilo prosto pot ter jelo padati. Ona dva delavca sta se v pravem trenutku odskočila ter se tako rešila smrti, ali pa vsaj po-habljeno. Peter nelu pa je na zledeneli zemlji spodrsnilo da je padel ravno v trenutku ko je padla bukev nanj ter mu zlomila hrbtenico, tako da je na mestu obeležal mrtev. Odnosil so ga v mrtvašnico na dovško pokopališče.

Na raznih bojnih poljanah je ušel smrti ter prišel domov sicer invalid, doma v domači vasi pa ga je zasačila kruta smrt, kateri se je znal na bojiščih umikati.

Zapušča troje nepreskrbljenih otrok ter borno bolešno vdovo, ki je v največji bedi in jo pri-poročamo usmiljenim srcem.

Zveza vojnih invalidov, podružnica Jesenice, je težko prizadeti družini priskočila s primernim darom na pomoč.

Otrok utonil v vodnjaku

Bloke, 17. jan.

Dne 16. januarja, se je pri nas pripetil zelo žalosten slučaj. Zjutraj okrog 5. ure je namreč vstal Anton Škrbec ravno 10 let stari fantek iz Topola št. 20 in se je podal ven iz hiše. Starši za to še na mari niso imeli — šele ko ga je ni bilo od nikoder, se jih je polastila težka in temna slutnja. Zato so ga začeli iskati. Vse zaman. Nazadnje so ga iskali prav vsi vaščani po vasi in okrog vasi in ker ga le niso staknili, so sporočili to tudi tukajšnji žandarmerijski postaji.

Ko so pa začele ženske vodo jemati iz vaškega vodnjaka, so kmalu prišle na misel, kaj, če bi bil notri. In res so ga staknili in s pomočjo mačka so ga spravili z naporom skozi malo odprtino iz vodnjaka. Vodnjak je sicer dobro zaprt, tako da odrasel človek ne more v vodnjak, če tudi bi hotel, vendar pa je ta odprtina zadosti velika za otroke, da pade v vodnjak, ki je 9 m globok. Ta nesreča je naredila pri nas globok vtis posebno še med šolsko mladino, ki je ravno danes začela v letošnjem letu svoj redni šolski pouk. Pohajal je v 5. razred tuk. novske šestrazrednice. Bil je tih in miren ter zamišljen otrok. Naj v miru počiva!

Smrt na vasovanju

Ormož, 18. januarja.

Nocoj je umrl v tukajšnji bolnišnici 22letni štuhec Franc od Male Nedelje. Postal je žrtev ponočnega zahrbtnega napada. Snoči je pokojnik vasoval. Kar naenkrat iz zasede počel strel, kroglja je šla nad bokom v hrbet, ranila žlezoce in običajna spredaj pod kožo. Konec — žalostna smrt mladega fanta.

Lovska sreča

Logatec, 18. jan.

V soboto je tukajšnji mizarški mojster g. Anton Poženel pokazal, da je tudi sreben lovec: ustrelil je ob železnici, par kilometrov od logaške postaje, lepo veliko divjo mačko — za naš kraj izredno redek pojav.

Zato pa tudi ne manjka radovednežev, ki se kar vrstijo, da si zverino ogledajo.

Ribniški kmetje zborujejo

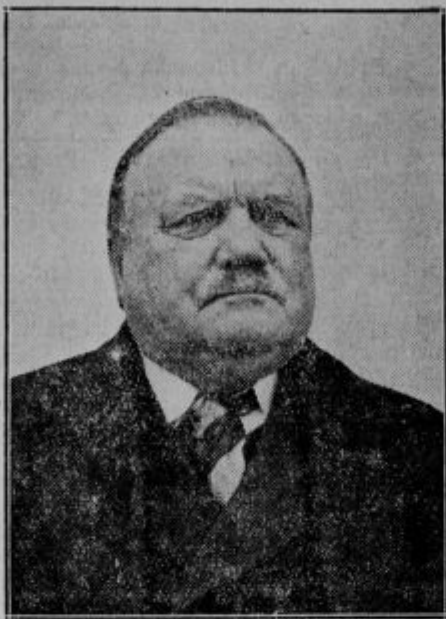
Ribnica, 19. jan.

Lepo uspelo zborovanje je priredila Jugoslovanska kmečka zveza v nedeljo, dne 18. januarja v Ribnici. Pred lepim številom zborovalcev je g. dr. Milavec iz Ljubljane dokazal, kako potrebna je danes stanovska strokovna organizacija kmeta, ki zna in more o pravem času, na pravem mestu in na pravilen način uveljaviti svoje zahteve v korist kmečkega stanu. Kmečka zveza je zahtevala že razne olajšave za kmeta in je deloma tudi uspela. Opisal je potrebo kmetijske zbornice, starostnega zavarovanja, zavarovanja živine in zoper elementarne neizgode. Najizdatnejša samopomoč pa je kmetijsko zadruštvo.

Ko je omenil nabave in prodajne zadruge, je odobravanje kar završalo, — znak, da je ribniškim kmetom nekaj posebnega na srcu. In res

Janov oče v Vižmarjih

priča naših narodnih bojev

Ljubljana, 19. januarja.

Janovega očeta poznajo ljudje v vsem Št. Vidu in še daleč na okoli. Tako je glas o njem prišel tudi v naše uredništvo, in ko smo čuli toliko lepega in zanimivega o tej šentvitski korenini, smo se odločili, da ga eden od nas, ki pišemo v »Slovenec«, obišče, nemara bo vedel tudi nam povedati kaj zanimivega.

Janov oče stanuje v Vižmarjih. Drugače se pišejo Franc Bizjak, ampak ves št. Vid jih pozna samo pod imenom Janov oče. Obiskovalec je odšel iz Ljubljane ob nedeljskem popoldnevu in se je avtomobus ustavil na cesti, od koder je treba še eno minuto stopiti po klančku navzgor. Potrkaš na vrata male, a lične hiše, odpre ti gospa, v kateri spoznaš ženo bivšega ministra Jožeta Gostinčarja. Kmalu govoriš z g. Gostinčarjem samim. Obema pa izraziš željo, da bi se rad seznanil tudi z Janovim očetom. O, to je prav lahka reč, saj se dobro poznajo z njim. Ga. Gostinčarjeva je namreč hči Janovega očeta.

Se malo in že smo pri Janovem očetu. Kar hitro smo prijatelji in ker so Janov oče mož po stari šegi, je liter, ampak poln do vrha, takoj na mizi in pa, ker smo v predpustu, tudi skleda mastnih flancotov. Povedati je treba, da smo prišli Janovega očeta obiskat kar trije iz Ljubljane. Janov oče pa vedo, kaj se spodobi, kadar pridejo gostje.

G. Franc Bizjak, hotel sem reči Janov oče, si kmalu odvzelo jezik in prično pripovedovati: »40 let sem bil mizarški mojster v Vižmarjih.« Res je, kar so povedali. Njihova mizarška delavnica je bila svoje dni imenitna in so jo ljudje mnogo obračali. Janov oče nadaljuje: »Rojen sem bil pa na Brezovici. Ko sem enkrat nehal krave pasti, sem se šel učiti mizarstva. Leta 1869 sem bil prost. Potem sem pa šel za pomočnika v Ljubljano k najbolj imenitni firmi. Tri leta, do 1875, sem bil pri Novaku pri Sv. Petru mizarški pomočnik. Septembra 1875 pa sem se priženil v Vižmarje. Od tedaj pa do l. 1916 sem neprestano delal kot mojster. Trinajst otrok sem imel. Osem jih še sedaj živi odraslih, eden, moj pastorek, pa je umrl prav te dni (nedeljski »Slovenec« je poročal o tem) v Ameriki. Povožil ga je avto. Vojak nisem bil, čeprav sem doživel štiri vojne: leta 1859 in 1866 z Italijani, okupacije Bosne, no, in pa glavno vojno. Eno mojo hčer ima Gostinčar, dve sta pa urušilnici v Skofji Loki. Septembra bom pa 80 let star.«

»Pa ste bili kdaj bolni?«

»Zadnjih sedemdeset let nič. Samo kašljam včasih.« Janov oče vstane, velik, močan mož debel, a ne trebušast. So kar verjeti jim je, da res niso bili bolni zadnjih sedemdeset let življenja.

»V Št. Vidu sem doživel pet župnikov, pet škofov je bilo v Ljubljani ta čas, birmal me je pa škof Wolff.«

»Pa Blaža Potočnika ste poznali?«

»O, seveda. Še ure sem mu popravil. Tako lušten gospod je bil. Tako lepo je znal vsako reč povedati. Zmerom je kaj vedel. Enkrat mi je dejal: Dolgo nisem vedel kaj je hudič. Zda pa vem, kaj je. Snoči sem srečal tri pjanice, ki so vplili po cesti. To je hudič, če denarja ni! No, zda pa vem, kaj je hudič. Tak gospod je bil Blaž Potočnik. Tukaj v Št. Vidu je l. 1865 (Janov oče imajo namreč vse letnice kar v glavi) ustanovil Čitalnico, h kateri sem pristopil tudi jaz. Tam gori — Janov oče pokaže na steno — imam pa diplomo od Čitalnice. To so bili časi, ko so hodili še dohtarji iz Ljubljane, Sokoli v surkah, pa slovenski komiji, pa so govorili za Slovence, in smo shode držali. Še dr. Tavčar je bil dostikrat na shodih.«

»Kaj pa, vižmarskega tabora se še kaj spominjate?«

»Kaj se ga ne bi, ko je bilo toliko ljudi, da je bilo groza. Še sedaj imam na enem papirju vse dohtarje, ki so ta tabor urejevali. Kje je že tisti papir? (Janov oče prično brskati po nekkih debelih knjigah). Saj sem ga moral neke imeti.«

Oče prikazuje obiskovalcem še dobro ohranjen papir z datumom vižmarskega tabora 17. januarja 1869. Na njem pa obrabi iz naše zgodovine: Janez Bleiweis, dr. Zarnik, dr. Tonkili. Razlag in drugi močje tedanje dobe. Več kot 90.000 ljudi je bilo tedaj skupaj. Menda je bil na binkošti ta tabor. Ja, to je bilo življenje. Na svetu mora vedno kaj vreti, drugače ni pravega življenja. To smo vplili: Zivjati! Otroci so pa tedaj kričali: Živi ne! Slovenec Buh, nemakutarija pa po trebuch!«

»Tedaj smo brali še »Brencljaz«. Jaka Alešovec ga je pa pisal. Kako je bilo to fletno brati, to smo se smejali. Kar pred seboj ga vidim »Brencljaz«, v njem pa namalanega gorenskega Pavliha,

je. — Pred nekaj tedni šele so si ustanovili tako zadruge, in že so cene padle po vseh trgovinah. Samo mesarji se še krčevito drže svojih starih pretiranih cen!

Ob koncu je še pokazal na znake pravega patriotizma, ki je v tem, da ljubim svojo zemljo in jo negujem, s tem ljubim domovino, katere kos je moja zemlja, ljubim kralja, Boga, otroke, ki jih vzgajam za dobre kristjane in državljane. Vse to je slovenski kmet odnekad vršil, zato je bil vselej tudi dober državljani, pripravljen tudi na žrtve za svojo ljubljeno domovino, na katerega se torej država vselej in povsod tudi lahko zanese. Vse drugo je le prazna fraza, če ne koristolovstvo.

Zivahno odobravanje je zaključilo uspelo zborovanje, ki se ga je udeležil s temeljitim pojmovanjem tudi vladni zastopnik glavar dr. Čuš iz Kočevja.

pa Jaka Alešovec samega naslikanega kot brenclja s perutnicami. Pavliha je imel harmoniko, brenclji pa citre. Pa ena pesem na grofa Andrássyja je bila, kako že gre:

Men vseeno je,
al grem v Bosno ali pa ne!

Andrássyju je bilo tedaj res vseeno, al gre v Bosno al pa ne, ko je dobil v Rajhu 60 milijonov za okupacijo Bosne. Denar je pa imel.«

Ali ste Alešovec poznali?

»Kajpak, dobro sem ga poznal. Revež je bil nazadnje in revež je umrl, pa pomislite, kako brihten mož. Vsak umrje revež, kdor si s peresom služi denar. (Poročevalec se za trenutek zamislil, kozarec vina mu da novo korajžje.) Saj Jurčič je tudi umrl kot revež. Ja, sedaj pa ni več takih pisateljev kot je bil Jurčič. Zadnji je bil Cankar. Ampak Jurčičevi spisi, to so bili, to se je bralo kar samo. Kdor tega ni bral, ne ve, kaj je življenje. Kaj je bilo v teh spisih! Kaka škoda, kaka škoda, da je Jurčič tako zgodaj umrl. Koliko bi še on vedel napisati!«

»Vi se kar dobro spomnite še onih časov?«

»Ja lepi časi so bili. Ampak Slovincem je bilo težko tedaj. Okrajno glavarstvo je bilo nemško. Težko je bilo delati tedaj. Ti ljudje, ki so delali za Slovence, so imeli dosti bridkih ur. Na vse mogoče načine so jih strahovali. Zda so pa drugi časi. Zda sme biti vsak naroden.«

»Pa kaj je res, da ste si sami napravili krsto, sedaj, ko ste še tako zdravi?«

»Res je, če Janov oče se zadovoljno nasmejijo, »ali jo hočete videti?« Ze smo v nekdanji mizarški delavnici. Pri steni je ogromna črna in prav strokovnjaško napravljena krsta. Janov oče pripoveduje:

»Ne maram, da bi me pokopali v slabi krsti. Sedanjí mizarji delajo krste prav zanič. Iz slabih dil, ki jih s papirjem pokrijejo. Take krste so sama sleparija. Jaz hočem pa ležati v dobri krsti. Vidite, to je taka krsta, da, če bi jo do polovice z vodo nalil, pa ves teden ne bi prišla niti kaplja skozi. Pred petimi leti sem jo napravil. Za smreko sem pa dal 5000 kron. Delal sem jo tri dni. Kopa sem jo delal: so mi ljudje govorili: Nikoli je ne boš napravil, prehitelo te bo! Sedaj pa že pet let čaka name. Pleskar mi jo je pa prebarval in pozlatil. Človek se mora na vse pripraviti. Na britofo sem pa kupil pri zidu tri metre sveta, da bom na svojem. Gori sem napisal: Janova zadnja postaja. Ampak ta-le Gostinčarica (namreč njegova hči) mi je pa dol skrapala napis. Mislim, da me bo truga še nekaj časa čakala. Še s 75 leti sem šel na Kum na lov. Tisti dohtar s sodnije — kako mu je že ime, prav mlad je bil in je mlad umrl — no, dr. Skaberne je bil pa z menoj. Jaz sem pa še dober in nemara bom še nekaj časa.«

»Bog Vam daj to!« želimo mi trije in se poslovim od krepkega, korenjaškega starčka. Vračajoče nas aretira še gospa Gostinčarjeva in ne moremo se predolgo braniti, da ne bi tudi tam malo posedeli pri malici med razgovorom o čvrstosti in duševni čilosti Janovega očeta.

Koliko so Sobočani povžili

M. Sobota, 18. januarja.

Samo po sebi je umevno, da se M. Sobota ne more primerjati z Ljubljano, Mariborom, Celjem, Ptujem itd. Dejstvo pa je tudi, da ne spada na zadnje mesto, četudi ima le do 3200 prebivalcev. O tem pričajo številke, ki podajajo sliko o tem, koliko so preteklo leto v M. Soboti pojedli in popili.

Pojedli so preteklo leto: 571 goved, 428 telet, 671 svinj in do 2000 kg drugega mesa. Ako vzamemo, da je bila povprečna teža goveda 400 kg, teleta 70 kg, svinje 60 kg, so pojedli v M. Soboti tekom enega leta nad 300.000 kg mesa, na osebo pa pride letno nad 90 kg. Vsega seveda niso pojedli Sobočani, marveč so jim v veliki meri pomagali okoliščani, katere so razni opravi pri-vedli v Soboto.

Kar tiče uživanja alkoholnih pijač, se Sobota tudi lahko »postavi«. Popili so: do 90.000 l vina, 18.000 l piva in več sto litrov žganja, ruma, likerja itd.

Kakor od uživanja mesa, tako je tudi od uživanja alkoholnih pijač imela občina precejšnje dohodke. Trošarina (užitnina) je znašala za meso 34.000 Din, za vino 113.000 Din, za pivo 96.000 Din, za žganje (rum, liker itd.) 19.000 Din, skupaj 202.000 Din.

Iz podanega je razvidno, da so imele soboške gostilne velik promet, a z ozirom na prejšnja leta se opaža kriza, kar se mora pripisati pomanjkanju denarja.

Vlom v stojnico branjeveke

Litija, 19. jan.

Ko je prišla davi branjevka Humer v svojo stojnico pred litijskim mostom, je na svoje presenečenje opazila, da leži zaboj, katerega je dala na kovček, v katerega je vsak večer spravljala različne jestvine, čokolade, bombone itd. na tleh. Takoj je opazila, da je bilo v kovček vlomljeno in da je bila ključavnica odbita. Tatovi so ji odnesli za nad 2000 Din vrednosti. Poleg tega tudi novo tehtnico, katero je ravnokar kupila in ki jo je stala 500 Din. Litijski orožniki so šli takoj na delo in ugotovili, da je bil najbrže samo en storilec, ki pa je moral razmere dobro poznati. V gozdu blizu Litije so našli pet škatek piškotov, katere je tat progl vrget, ker mu je bilo breže pretežko. Poleg tega so našli v kolodvorski čakalnici škatek s čokoladnimi papirji. Na sumu je 16 letni fant, ki se že dalj časa potepa brez posla po Litiji in okolici, tako da je pričakovati, da ga bodo orožniki kmalu izsledili.

Tudi pri tem žrebanju so dobile

PREMIJO
Din 200.000—

2 polovici srečke

št. 95.763 in

Din 60.000—

cela srečka

št. 41.880

ki sta bili prodani iz naše kolekture

BANKOVNO KOMANDITNO DRUŠTVO

A. REIN i DRUG, Zagreb

Naslednje žrebanje:

10. februarja

Mož dela

Duhovni svetnik Anton Lesjak 74-letnik.

St. Jernej na Dol., 17. januarja.

Tiho in skromno obhaja g. duhovni svetnik in župnik v Št. Jerneju danes svoj 74. rojstni dan. Rojen je bil 18. I. 1857 v Stični. V Št. Jerneju slušbuje že 29. leto. Vkljub svojim 74 križem je še vedno čil, živahen, tako rekoč mladeniški. Pa delaven ko mravlja. Njegov počitek je delo, delo v častni in večni blagor svojih faranov. Težko bi bilo popisati, kaj vse je storil dobrega za faro in občino v teku 28letne službe v Št. Jerneju. Predvsem pa je mojster na gospodarskem in zadružnem polju. To delo, ki ga oni vrši, bi pri njegovih letih malokdo zmogel. Saj vodi poleg farne pisarne hranilnico, ki je ena najmočnejših v vsem okraju, že ves čas tako rekoč sam. In koliko je s tem truda, dela, skrbi, pisanja in računanja, ve le tisti, ki to delo samo vrši. Električna zadruha, ki je ponos Št. Jerneju, je njegovo nesebično delo. Pred leti si je naprtil na svoje rame še načelstvo konzuma. Občinski odbor v Št. Jerneju ga je za zasluge v korist občine že l. 1912 imenoval za častnega člana, za 25letnico službovanja pa sta mu občinska odbora v Št. Jerneju in Orehovič v znak priznanja poklonila zahvalno diplomu. Moža dela naj nam dobrotljivi Bog ohrani še mnogo, mnogo let! Ad multos annos!

Predavanje

Bogoslovne akademije

Danes (torek) zvečer ob 20 predava v »Alojzijevešču« g. dr. M. Slavič: »Kako tolmači sv. Avguštin biblično poročilo o stvarjenju sveta v šestih dnevih?« — Vstop prost.

Vprašanje mariborskega gledališča

Maribor, 19. januarja.

Bil je čas, ko so govorili ter tožili o finančni krizi mariborskega gledališča. Zdi se, da je ta kriza v letošnji sezoni prešla tudi na torišče oderskega ustvarjanja, če je sploh še ta izraz na mestu. Posebno v poslednjem času se uprizarjajo stvari, ki zaslužijo najtežjo obtožbo. Preko vseh tozadevnih mnenj, podanih v kritikah ter drugih merodajnih mestih. Slepo preko vsega. In vendar je poslanstvo mariborskega gledališča ob naši severni meji povsem drugačno kakor v smislu nekaterih uprizoritev v posl. času. To vse se dogaja celo mimo siceršnje mnenja nekaterih najboljših mariborskih oderskih oblikovalcev. Tako se je zgodilo, da je mladina, ki vidi v gledališču svetlišče prave umetnosti, dala ob priliki nedeljske reprije duška svojim čustvom.

Morda se ta mladina, ki je v nedeljo izpričevala svoj idealizem, niti ne zaveda, v koliko je sodelovala pri pospešenju sprožitve vprašanja mariborskega gledališča. Doživeli smo namreč, da se je mariborski oder sprevrgel v varijete in morda celo kaj drugega. Ali so to dokumenti slovenske kulture v smislu specialnega poslanstva, ki ga ima mariborsko gledališče? Prav nič ni čuda, če se opaža, da se mariborska inteligenca vse bolj oddaljuje svojem slovenskemu gledališču, ko bi moral biti proces ravno obraten in ko bi v pogledu zajemanja najširših slojev prebivalstva morali iz leta v leto beležiti napredek. Takšno gledališče ne more predstavljati resne konkurence z nemškimi zvočnimi filmi, ki se predvajajo v kinskih gledališčih in ki nudijo obiskovalcem neprimerno več umetniškega užitka kakor pa mariborski teater tak, kakršen je v poslednjem času. Ob priliki nedavne proračunske debate sta vprašanje mariborskega gledališča sprožila že občinska svetnika Petjejan in Ošlak. In s polno upravičenostjo. Saj gre za težke tisočake, ki jih žrtvuje mestna občina vsako leto za slovensko Narodno gledališče v Mariboru. Zavračamo oblike, ki jih od te ali one morebitne strani je sedaj slišimo, češ da smo proti mariborskemu gledališču. Zato ne moremo nikakor odobravati stališča nekaterih občinskih svetnikov, ki so radi nekaterih slabih izkušenj proti vsakemu gledališču, dasiravno bi utegnili temu njihovemu stališču sprito znatne obtežbe vsakoletnega občinskega proračuna marsikdo pritrditi. Baš radi tega se tudi ne moremo strinjati z akcijo nekaterih mariborskih občinskih svetnikov, ki so bili započeli sprčo nekaterih uprizoritev v poslednjem času in ki gre za tem, da se v prihodnjem proračunu ertajo postavke za mariborsko gledališče in da se mesto dosedanjega gledališča uvede redna gostovanja ljubljanskega gledališča, ki bo gotovo vedelo razumevati nacionalni pomen mariborskega gledališča. Pač pa naj se, če so finančne težave res tako velike, kakor se zatrjuje, uvede slična reševalna akcija kakor se je bila započela lansko leto pod vodstvom generala Maistra. Seveda je treba je vnaprej imeti jamstva glede repertoar-nih in drugih zadev, da ne bomo doživljali bridke metamorfoze nečesa, kar je namenjeno umetnosti, v varijete in podobno in da ne bo treba naši mladini dajati duška svojem ogorčenju sprčo profanacije gledališča in globoko žaljenega umetniškega čuta.

Kaj pravile?

Slovenci ne ljubimo preveč naslovov, posebnost jih ne ljubimo, če jih imajo drugi. Ne ne rečem, kakšen grof, kakšna ekscelencija ali celo kakšen knez nam je poprečno že imenovan. Pa bi nam nemara tudi sedaj, če bi se kakšen našel med nami, Ampak le redki Slovenci so imeli srečo, da bi imeli take naslove. Le do doktorja in inženjerja so se nekateri približevali, sedaj pa je doktorjev in inženjerjev še toliko, da bi kmalu v seči čisti tisti, ki bi brez teh naslovov. Tule naslove smo težko dobivali, svojih naslovov pa si nismo mogli ustvariti.

Samo za en naslov vem, ki smo si ga Slovenci sami ustvarili in katerega si je lažje pridobiti, kakor n. pr. doktorski naslov. Na tržaški Riechtli ali pa v belgijskih doktorskih kurzijah. Ta naslov je »kulturalni delavec«. Da dobiš ta naslov, ni nič lažjega, kakor da skrpneš dve, tri pesnice, za katere ne potrebuješ niti ideje, če pa imaš idejo, ni treba, da je originalna, ampak si jo brez skrbi lahko izposodiš iz tujega lepostorja. Če niti teh 20 verzov ne moreš skovati, pa preveči iz nemščine dve novelici, nadleguj z njimi uredništvo vseh listov in jih prišli, da ti novelico objavijo. Znanje slovenskega jezika, slovenske sklanjatve in spregalce, pravopisa, ti ni treba pri tem prav nič. Samo da je pod naslovom povedano »iz bengolščine«, »iz angleščine«, »iz ruščine« preveči N. N. Če pa niti iz nemščine ne moreš prevesti dveh novelic, pa napiši dve, tri uničujoče kritike o delu drugega — in prištet boš med kulturalne delavce ter boš lahko vse življenje nosil ta tako težko prislužen naslov.

So še druga sredstva, da prideš do naslova kulturalnega delavca. Recimo, da naslikaš moža ali naravo, samo Bog ne daj, da bi kdo na tvoji sliki spoznal, kaj si prav za prav nameraval naslikati. Ali pa uglasbiš, recimo, pol kolone matih oglasov, ki jih seveda nihče izjavljati ne bo znal — tudi potem si kulturalni delavec. Vodiš »kulturalnih delavcev« pa postaneš, če predseduješ mizi, za katero sedi več takih »kulturalnih delavcev«, kakor si ti. Potem pridejo drugi ljudje, ki niso »kulturalni delavci« in te sprašujejo za mnenje o tem in onem pojavu, ti pa dajaj kolikor mogoče visoko letoče izjave, za katere seveda ne smeš biti odgovoren. Potem smeš z vso pravico nositi naslov »kulturalnega delavca«.

So seveda ljudje, ki si domišljajo, da je treba za kulturo malo drugače delati. Ki imajo lastne ideje. Ki nekaj znajo. Ki molče in delajo. Ki ne zabavljajo ne v javnosti in ne pri oziroma čez druge. Ki ne iščejo družbe opisanih »kulturalnih delavcev«. So taki, ki znajo tudi res ustvarjati in ki so mojstri. Ali kdo se meni za to, ne širke mase in ne »kulturalni delavci« sami. Eden takih mojstrov razstavlja sedaj v Jakopičevem paviljonu. To paviljon bo najbrže ves čas razstave prazen ljudi, čeprav poln velikih umetnin in resničnih kulturalnih stvar.

Koledar

Torek, 20. januarja: Fabijan in Sebastijan, mučenca.

Osebnosti

= Spremembe med sodniki. Za svetnike visjega deželnega sodišča v Ljubljani so postavljeni: dr. Lavo Mastnak, ki je do sedaj vodil oddelek za Slovenijo in Dalmacijo v ministrstvu za pravdo, ter sodniki deželnega sodišča v Ljubljani: dr. Milko Gaber, Vilko Strasser in dr. Rudolf Sajovic. — V ministrstvu za pravdo je odpoklican sodnik okrožnega sodišča v Celju A. Radej. — Dalje je delegiranih šest sodnikov iz območja visjega deželnega sodišča v Ljubljani na začasnno službovanje v Dalmaciji.

= Finančni direktor g. dr. Povalej Josip je na službenem potovanju. V četrtek dne 22. t. m. bo v postopju davčne uprave v Celju od 10. do 12. ure sprejema stranke.

= V naši mornarici so odrejeni po službeni potrebi za vršila dolžnosti poveljnika kr. dragerja »D« poročnik bojnega broda 2. razr. Adolf Cvirna na službo na kr. brod »Hvar« intendantski podporočnik Dinko Bego; na službo na kr. torpiljarko »T 8« poročnik korvete Anton Razinger; na službo na kr. torpiljarko »T 5« strojni podporočnik Marjan Domines; na službo na kr. brod »Sitnica« poročnik korvete Jože Vrtačnik in na službo v mornariško opazovalno poveljstvo nižji voj. tehnični uradnik 4. razr. Zdravko Blau.

= Napredovali so za višjega uradnika III. r. Henrik Fol in za uradnika II. skup. III. kl. uradnik Dragotin Lojen, Josip Masle, Mikal Stroser, Ivan Rožič, Josip Tomašič in Anton Kožar.

= Izpit je napravil za čin aktivnega nižjega voj. tehničnega uradnika 4. razr. tehnik Andrej Cvar.

Novi grobovi

+ Ivana Lunder. Na Vel. Poljanah je umrla Ivana Lunder, mati dveh duhovnikov: g. Viktorja Lundera, župnika v Kozjem na Stajerskem, in g. Alojzija Lundera, kaplana v Crnomlju. Pokojnica je dočakala visoko starost 79 let. Pokopali so jo v nedeljo 18. t. m. na Vel. Poljanah pri Ribnici. Naj počiva v miru! Gg. sinovoma in vsem ostalim pa naše iskreno sožalje!

+ Frančiška Pavlič. Umrla je Franca Pavlič iz Prtočev, žup. Selea, mati g. župnika Antona Pavliča. Pokojnici svetila večna luč! G. sinu naše sožalje!

Mala kronika

★ Slovensko katoliško akademsko starišstvo je izvolilo na svojem obnem zboru 18. t. m. za predsednika dr. Marka Natlačenca, odvetnika v Ljubljani. Ostali odbor tvorijo dr. Anton Breclj, dr. Iv. Fabijan, dr. Vlado Valenčič, Tone Kroselj, Ivan Martelane in dr. Mihael Krek.

★ Lekarniška zbornica. V Službenih novinah kraljevine Jugoslavije št. 12. od 17. januarja t. l. je objavljena »Uredba o lekarniški zbornici«.

★ Vreme v državi. V severozapadnem delu države je prevladovalo jasno vreme. Barometer je včeraj ob 7 zjutraj kazal v Ljubljani 761 mm, termometer od —5.4 do 6°C, veter južnozahoden, jasno vreme. — V Mariboru je kazal barometer 749.4 mm, termometer od —2 do 5.2°C, mirno, jasno. V Zagrebu je kazal barometer 760.1 mm, termometer od —2 do 3°C, južnojužnozahodni veter, pretežno oblačno. V Beogradu je kazal barometer 757.2 mm, termometer od —2 do 3°C, veter zahodno-severozahoden, povsem oblačno. V Sarajevu je kazal barometer 761.3 mm, termometer od —5 do 0.0°C, mirno, povsem oblačno, 1 mm snega. V Splitu je kazal barometer 759.1 mm, termometer od 3 do 9°C, severni veter, pretežno jasno. Ob vsej morskimi obali je vladalo pretežno jasno vreme.

★ Razne male tatvine. Držno tatvino si je dovolil neki tat v nedeljo zvečer v Zadrugi ulici v Mostah. Skozi kletno okno hiše št. 12 je nekdo izmaknil črno moško suknjo in črno žensko mantiljo, last žagarija Albina Južine, in vredno oboje skupaj 550 Din. — Med raznimi predstavami in pred predstavami, kjer se zbere več ljudi, imajo tudi tatovi dobro priliko za kradbi. V nedeljo popoldne je v čakalnici kina »Matice« neki tat izmaknil 8 letni ljudmili žagarije 300 Din vredno ovratno boo. — V društveni dvorani Ljudskega kina na Glucali je v nedeljo zvečer nekdo izmaknil delavki Antoniji Muhič torbico, v kateri pa so bile k sreči same malenkosti, tako da trpi Muhičeva le 50 Din škode.

★ Pijani se je zadušil v blatu. V Novem Vrbasu so pred nekaj dnevi našli v Kralja Petra kanalu moško truplo, ki je z obrazom tlačilo v blato. Pri njem so našli steklenico žganja, po čemer sodijo, da je najbrže pijan padel v kanal. Po obraznih poteza sodeč je moral biti smrtni boj strašen. Njegove identitete do sedaj še niso gotovili, dasi je neki človek zafrčeval, da je to najbrže mešetar Mihael Tauss iz Sekla.

★ Cigani hoteli ukrasti otroka. V Sivu so poskušali cigani odpeljati osemletnega dečka. Zvezali so mu roke in noge, ga položili na voz in odpeljali. Ko so napravili kratek odmor v svojem pohodu, se je dečku posrečilo z zobmi razgrizati vezel in neopaženo pobegniti. Bežal je jokaje domov in tam vse povedal očetu. Oče je takoj sklical orožništvo, ki je cigane dohitelo in jih aretiralo.

★ Zobe je požrl in umrl. Pred kratkim je prišel 34 letni delavec Jožef Zeller iz Vrčca domov in se hotel malo odpočiti. Med spanjem je proteza s tremi zobmi popustila in mož jo je pogoltnil. Proteza mu je obstala v požiralniku. Zdravniki niso mogli spraviti proteze skozi usta nazaj, ker se je nekje zafaknila. Zato so jo vedno bolj poliskali navzdol. Zeller jo je kmalu tudi dal od sebe. Te dni je Zeller umrl. Sodna komisija pa je ugotovila, da ni umrl zaradi tega, ker je pogoltnil zobe, temveč zaradi pljučne bolezni.

★ Avtomobilisti in motociklisti, čitajte! Se najbolj izkušenemu šoferju se primeri, da si kdaj ne ve pomagati iz te ali one zagate. Edino

Zopet požar pri Šmarju

Skritostni požigi — delo zločinca

Šmarje na Dol., 18. januarja.

Ni se še dobro pozabil požar od prejšnje sobote zvečer in vnašani in ljudje iz bližnje okolice se še niso popolnoma otresli strahu, ki so ga prejšnjo soboto in še potem v nedeljo prestali, ko se nocoj okrog 2 urom doma pojavi rdeči sij na nebu. Gorelo je namreč zopet v isti vasi, t. j. na Plešah pri Šmarju na Dolenjskem. Požar je nastal ob pol 2 ponoči.

Pogorela sta dva kozolca posestnikov Vidica, po domače »pri Jakopcu«, in Dolničarje, po domače »pri Čebularju«. Obenem so pogoreli obema vsi vozovi, brane, plugi, dalje veliko krme. Ko je začelo goreti, so ljudje ravno najbolj trdno spali.

Posestnik Vidic je pripovedoval našemu dopisniku, da je ravno prav dobro spal, ki ga nankrat prebudi vedno močnejši hrust in pokanje ognja in ko pogleda po sobi, je bila vsa razsvetljena; hitro zbudi še druge in kar bosi in malo oblečeni zbežijo iz hiše ven. Vsi ljudje so bili zelo preplašeni in vznemirjeni v sled ponovnega požara. Zanimivo in vsekakor čudno je to, da je začelo goreti v gornjem delu kozolcev in z obeh strani. Dalje je tudi to čudno, da so bili vsi vozovi zavrti in skupaj porušeni. Ko je namreč pos. Vidic hotel rešiti vozove, se nobeiden ni hotel nikamor premakniti. Pri vsej nesreči pa je še sreča to, da sta stala kozolca na južni strani, pihal pa je sever, ker drugače bi se lahko požar razširil na vso vas. Pod kozolcem pos. Vidica so bila betonirana tla, ki pa so sedaj popolnoma uničena.

Ker je bil požar ob takem poznem času, ko vse trdno spi, je ogenj videlo le malo ljudi, to pa tudi zato, ker sta stala kozolca malo pod hribom in ni bilo mogoče ognja tako videti kot zadnjič. Dojem je bilo zadnjič več gasilnih društev, je bilo nocoj navzoče samo gasilno društvo iz Šmarja z obema brigadama ter je vztrajalo gori do 6 zjutraj kljub precejšnjemu mrazu. Zato je tudi gašenje ob takem mrazu oteženo, ker voda

že ima stalno pri sebi knjigo »Šofer in samovozač« inženjerja Josipa Stofe. ne bo nikoli v zadregi, kajti njegova razlaga konstrukcije, delovanja, streg in vodstva modernega avtomobila ni le edina v slovenskem jeziku, marveč obse priznana izerstno in temeljito strokovno delo. Poleg zgoraj omenjenega vsebuje obširna knjiga nešteto opomb, praktičnih migljajev in dragocenega gradiva v sliki in besedi. A kar je najvažnejše, vsebuje tudi lehačno terminologijo, bogat nenoško-slovenski in slovensko-nemški slovar tehničnih izrazov, tako da je ne more nihče pogrešati, kdor se bavi z avtomobilizmom in motociklizmom. Znano je, da izpršaše komisija pri šoferskih izpitih na temelju inž. Stoflove knjige. Znano je tudi, da so to knjigo naši avtomobilisti in krogi z navdušenjem sprejeli — zato je vsa hvala tega dela odveč. Naročite si ga nemudoma v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. V celo platno vezana, z bogato ilustrirano prilogo velja 110 Din.

★ Družabni večer Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani bo v četrtek 22. t. m. ob pol 9 zvečer v restavracijskih prostorih »Zvezda«. V ciklu predavanj »Ljudska univerza« pride na vrsto predavanje o zanimivem predmetu »Socialne in gospodarske razmere v rimski državi ob času apostola Pavla«. O tem predmetu izpregovori monsignore prof. dr. Josip A. Ujčič. Gospod predavatelj je znan govornik, ki zna hitro pridobiti poslušalce z zgornjo besedo in duhovitim obravnavanjem predmeta. Vstop je brezplačen. Gostje so dobrodošli.

★ Prireditelj Jadranske Straže v slovenskih narodnih nošah dne 24. januarja 1931 v unionski dvorani v Ljubljani.

★ Pri odebelelosti narava »Franz-Josef« grenčica močno pospeši prebavo in napravi telo vitko. Mnogi profesorji jemljejo »Franz-Josef« vodo kot celo proti odebelelosti srea zelo dragoceno sredstvo, in sicer zjutraj, opoldne in zvečer po tretjino kozarca. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

v brizgalni zmrzne, brizgalna pa — zlasti ročna — postane za časa brizganja vsa ledena. V vasi je bilo tudi že bolj malo vode, ker so jo že ob prejšnjem požaru veliko porabili — imajo pa samo nekaj vodnjakov s kapnico in par mlak. Sedaj so pa še ostalo vodo porabili, tako da so ljudje v velikih skrbih, kje bodo dobili vodo, ker ni v bližini nobenega studenca. Vsed tega bodo zankrat prisiljeni hoditi ponjo dobre četr ure daleč, in sicer po zelo slabi in neprimerni poti (strm hrib).

Zato so se vnašani že danes obrnili s prošnjo na g. župana v Šmarju, naj izposluje pri bližnjih gasilskih društvih, da bi skupno spravili vodo v vas. Obenem je omembe vredno, da je v interesu vseh zavarovalnih kakor tudi drugih takih družb in države, nakloniti takim požrtvovalnim gasilnim društvom kako podporo, ker na vsak način imajo pri tem, korist, kajti gasilec omejuje požar, da se ne bolj ne razširi, ali pa da tisto, kar že gori, ne pogori popolnoma, in to pride pri cenitvi škode v poštev. Do podpore so pa taka društva zato upravičena, ker je gašenje ob takem času in mrazu združeno s precejšnjo škodo in stroški, kajti če cevi se zelo pokvari: ker so mokre, zmrznejo; ko se pa spravijo — kar se pa mora narediti samo ob sebi umevno — se zlomijo in pri drugem gašenju je polno lukenj. Tako ima gasilno društvo iz Šmarja pri obeh požarih okoli 4000 Din škode oz. stroškov.

Zavarovalnina obeh posestnikov ni bila velika: Vidic je bil zavarovan za 2000 Din, Dolničar do nedavnega tudi samo za toliko, pred kratkim pa je zavarovalnino nekoliko zvišal.

Požar je zopet nastal na nepojasnjen način, zopet od zlobne roke — menda se bodo začeli kakšni sistematični požigi kot pred nekaj leti na Gatin in Blatu pri Grosuplju. Ljudje v vasi in okolici so v silnem strahu in ne morejo niti mirno spati, kajti vsak se boji, da se zopet ne pokaže kje rdeči petelin. Oblasti naj si pač na vsak način prizadevajo, izslediti zločinca, ki povzroča ljudem toliko strahu in gorja.

Ljubljana

Pismo po dvanaistih letih

Ljubljana, 19. jan.

Kje so že časi, ki so se nam s tako trpkostjo zarili v spomin, kje trpljenje in bolest milijonov v svetovni vojni? Dvanajst let star prah vsakdanjega dela in skrbi pokriva naše vtise.

Mladež, ki je takrat z nerazumevanjem gledala na veliko klanje, je že odrasla in se še komaj spominja, kako je v šolskih klopih pripravljala platnene obveze, sivala ter zbiral darove za vojake na fronti. Tako je 1. 1918 tudi naša Marica, ki je hodila tedaj v drugi razred Lichtenturnovega zavoda, poslala paket z darovi neznani vojaku na fronti. In glej, čudo! Vojak je v redu prejel in se lepo zahvalil za darilce na rdečkasti vojni dopisnici. Dopisnica pa je romala z ostalimi dopisi v veliko škatlo, kjer se je naš njo nagradil v teku dvanajstih let še velik kup poste. Lansko leto pred božičem pa je malo Marico, ki je med tem postala že velika gospodinja, prišla radovednost in je začela pregledovati staro pošto, med katero je našla rdečkasto dopisnico s fronte. — Bog ve, ali je preživel vojni? Ali še živi? In mogoče prav tam, kakor pravi dopisnica, na Dunaju! — Pa zakaj ne bi poskusili! In res, neznanka piše pismo človeku, ki ga ni nikdar videla, ter ga odpošlje v negotovost.

Cez dober teden pa pride z Dunaja pismo. Velika gospodinja Marica odpre in vidi, da je pisal neznani vojak. Stanoval je se prav tam ko pred šestnajstimi leti, ko je odšel na fronto. In kaj ji je pisal?

Draga gospodinja! Izredno presenečen sem bil, ko sem ta teden prejel pismo iz Ljubljane. Kdo vendar mi piše iz Ljubljane?! Saj ne poznam žive duše v tem mestu. — Prebral sem Vaše pismo in videl dopisnico, katero ste priložili. Res, lastnoročno sem pisal Vam, draga neznanka, s fronte, in zopet so se mi vzbudili spomini na dneve, ki so tako daleč za mano.

Res, nadvse čudovit slučaj! Najbrže ste našli pri pregledovanju starih pisem moje dopisnice, ki Vam jo je pisal neznani človek, ter ste si mislili: Rada bi vedela, če ta še živi in kaj da dela, ter ste napisali v negotovost! In neznane živi in Vam odgovarja.

V svetovni vojni je 10 milijonov ljudi žrtvovalo svoje življenje za prazen nič. Kako lahko bi se zgodilo, da bi bil tudi jaz sam med temi nesrečniki. Vi pa bi pisali mirveču, ki Vam bi odgovarjal le z molkom!

Toda imel sem srečo in sem prišel kljub temu, da sem bil dvakrat na fronti, zopet srečno domov. Se danes sem, hvala Bogu, zdrav in živim na Dunaju, sicer v skromnih, toda urejenih razmerah. Sem blagajnik (kasir) pri plinarni dunajske občine in se mi godi prav dobro. Ze nad petdeset let sem star in stanujem skupaj s svojimi sestrami. Sem namreč samec in mislim tudi ostati.

Vaše pismo me je res razveselilo in najlepše se Vam zahvaljujem, da ste se po tolikih letih oglasili, saj je vse skupaj tako čudovito kakor v romanu.

Rad bi zvedel kaj več o Vas. Kako se Vam godi, kaj ste in kako živite? Pišite mi izčrpno o svojem življenju, prosim.

Se enkrat se Vam najpriskrneje zahvaljujem za Vaše darilo, ki je bilo žal edino, ki sem ga prejel v času, ko sem bil na fronti. — Veselim se že vnaprej Vašega odgovora in upam, da mi boste kmalu odpisali.

Najpriskrneje Vas pozdravlja

A. S.

Dunaj, ...

In tako sta si začela dopisovati po dvanajstih letih dva neznanca z vso »korajžo«. Če bo šlo to tako naprej, bom pa moral stopiti k mami in jo opozoriti, naj pazi, da kaj iz tega ne nastane. No pa nad 50 leti samec ima tudi svoje sestre, ki niso brez dvoma budno pazijo. Vsekakor pa je to eden človeško prijetnih spominov na hude in trde čase, kakršnih si nihče več ne želi.

Vlom in tatvina avtomobilskih delov

Na Dolenjski gosti št. 23. v župi nekdanje vnovčevalnice pod Golovcem se je izvršila v noči na nedeljo večja tatvina. V župo so vdrl neznani tatovi ter odnesli dva avtomobilska magneta in del magnetu, skupaj vredno 2900 Din, eno električno ročno žarnico, en aparat za olje, vreden 1000 Din, 5 motornih sveč ter nekaj šoferskega orodja in raznih medenastih predmetov. Lastnik teh ukradenih predmetov je prevoznik Alojzij Sešek, stanujoč za gradom 3. Sešek trpi skupne škode 5380 Din. V župi je bilo še nekaj razdrtih motorjev in drugih avtomobilskih delov, ki pa so jih tatovi pustili na miru. Tatovi so prišli v župo najbrže z dvorišča tik pod Golovcem.

Schmoll Pasta

Pri nas in tudi v inozemstvu
najbolj razširjena že 50 let
priznana

Krema za čevlje

Kai bo danes?

Drama: Zaprt.
Opera: Mignon. Gostovanje Julija Betetta.
Red A.

Trgovski dom: Predavanje zvezde trgovskih gremijev. Predava g. Evgen Lovšin: O možnosti finansiranja železniške proge. Ob 8 zvečer.

Alojzijeve: Predavanje Bogoslovne akademije. Predava univ. prof. dr. M. Slavič: »Kake tolnači sv. Avguštin biblično poročilo o stvarjenju sveta v šestih dneh«. Ob 8 zvečer.

Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Marjini trg 5 in mr. Ramor, Miklošičeva c. 20.

⊙ Predavanje v šentpeterskem prosvetnem društvu. Drevi ob 8 bo nadaljeval s predavanjem o Svici g. prof. Janko Mlakar. Prijatelji narave vabljani.

⊙ Predavanje v »Pravniku«. V sredo dne 21. januarja t. l. bo predaval na sestanku društva »Pravnik« gosp. univ. prof. Aleksander Maklecov: »Psihoanaliza in kazensko pravico. Predavanje se bo vršilo točno ob šestih popoldne na sodišču v Ljubljani soba št. 79 in vabi k obilni udeležbi — odbor.

⊙ Proslava pravoslavne praznika. Včeraj je proslavila pravoslavna cerkvena občina v Ljubljani praznik s. bogojavljenja, ki velja za enega največjih pravoslavnih praznikov. Danes dopoldne se je ob 10 dopoldne vršila slovesna liturgija v pravoslavni kapeli, okrog 11 pa je šla procesija iz kaple po Majstrovih ulici v vojašnico vojvode Mišića, ker se je izvršila blagoslovitev bogojavljenjske vode. Procesije se je poleg predstavnikov oblasti in oficijev garnizona udeležila tudi godba in oddelki vojske. Medtem ko se je vršila blagoslovitev vode, je vojaštvo na Gradu oddalo 3 strele iz topa, ki ga je ob veliki radovednosti občinstva pripeljal na Grad do konca drevoreda med Gradom in »Sancami«. Po blagoslovitvi vode pa se je procesija vrnila v kapelo, kjer se je slovesnost zaključila.

⊙ Okrasno grmičje in drevje na vrtu bo predmet predavanja, ki ga bo imel v sredo dne 21. t. m. v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi ob 12 upravitelj mestnih vrtov g. Tone Lap. Nad vse zanimivo predavanje bodo tolnačile krasne skioptične slike. Ker ni vstopnine, naj ga nihče ne zamudi!

Za pullo-verje ANGLESKA VOLNA

Toni Jager, Ljubljana, Dvorni trg 1

⊙ Čudno postopanje. Od raznih strani govore, da je neka uprava v Ljubljani nakazala ravnateljstvu mest. doh. urada precejšno vsoto denarja za božično nagrado doh. uslužbenecem, ker pobirajo razne davčine za bansko upravo v Ljubljani. Da bo javnost bolj natančno informirana v zadevi, omenjamo, da se je nagrada v resnici, a strogo tajno, razdelila med nekatere uslužbence, to so linjski načelniki, od kojih so nekateri prejeli precejšne vsote. — Obžalovanja vredno je, da je pri razdelitvi nagrad prezrta večina doh. paznikov in nadpaznikov, akoravno imajo ti največ posla pri pobiranju filioptapisa in jenjilova služba najbolj naporna. Pričakujemo od merodajnih faktorjev, da se to čudno nesocialno postopanje razčisti in popravi. — Prižadeti.

⊙ Umrl v Ljubljani. V času od dne 9. do 15. januarja 1931 so v Ljubljani umrli: Zupan Milan, 2 in pol mes., sin komisijonarja, Aleševčeva ul. 34. Hibšer Josip, 38 let, bivši črkostavec. Vidovdanska c. 9. Gucerbraun Aleksander, 71 let, bivši delavec, Zeljarska ul. 11. Kolbezen Ivan, 25 let, strojnik, Vidovdanska c. 9. Pakiz Jožef, 34 let, tesar, Vidovdanska c. 9. Ježek Matvez, 74 let, mizar, Hranilnična c. 7. Pegan Marija, 80 let, zasebnica, Vidovdanska c. 9. Znidarskič Julija, 1 dan, hči služkinje, Vodovodna c. 78. Jesenko Marija, s. Tugomira, 35 let, usmiljenka, Slomškova ul. 20. Lapaine Ana roj. Prusa, 58 let, trgovka, Sv. Petra c. 79.

⊙ V ljubljanskih bolnišnicah so umrli: Urevec Ivana, 49 let, vdova posestnika, Radovljica, Birk Ana, 5 let, hči pos. sina, Dob pri Kamniku, Fajan Ana, 36 let, poljska dninarica, Strahinj pri Naklem. Anžič Pavla roj. Koncilja, 30 let, žena posestnika, Bišče pri Ihanu. Tutta Robert, 38 let, urarski pom., Hranilnična c. 2. Ločnikar Franc, 39 let, žagar, Zeje pri Naklem. Brjan Veronika, 1 in pol leta, hči strojev., Izanska c. 42. Valentič Vojko, 18 mesecev, sin uradnika, Svabičeva ul. 15. Fugina Marija, 3 tedne, hči krovnice, Zg. Siska. Vodnikova c. 202. Mauri Vinko, 27 let, usnjar, Zaloška c. 7. Ivane Jerca, roj. Prosenik, 69 let, žena bivš. polic. stražnika, Sv. Florjanska ul. 23. Močnik Franc, pol leta, sin kovača, Sv. Petra c. 49.

⊙ Dve nezgodi. Danes dopoldne je prišel v bolnišnico 20 letni akademik Franc Dergane, sin zdravnika in primarija bolnišnice. Dergane se je peljal a kolesom po Zaloški cesti. V bližini bolnišnice pa je trčil z avtom trdke »Saturnus«. Dobil je hujše poškodbe v trebuhu. — 31 letni Ilija Adamovič, prodajalec svetle, doma iz Sarajeva in stanujoč pred gorejskim kolodvorom je na zmrznjenih tleh tako nesrečno padel, da si je zlomil levo nogo.

Naše diaštvo

Kongregacija akademikar ima danes, v torek, ob 17 shod v škofijskem dvorcu.

Maribor

□ **Bogojavljenje** so praznovali včeraj na zelo slovesen način mariborski pravoslavni. Najprej je bila v pravoslavni kapeli, svečana liturgija, nakar se je razvil skozi mesto lep sprevod z vojaško godbo na čelu. Sprevod je krenil na Trg Svobode, kjer je prota Trbojevič izvršil najprej obred blagoslovitve vode, nato pa je sledila posvetitev posadke ter navzočega občinstva, čimer je bila lepa slovesnost zaključena.

□ Iz katehetske službe. Z ozirom na vest, ki smo jo pod gornjim naslovom priobčili v petkovi številki, da pride profesor Al. Pavlič za veroučitelja na mariborsko realno gimnazijo, sporočamo, da ne odgovarja resnici, ampak, da sloni njena objava na očividni mistifikaciji.

□ **Zgodovinsko društvo v Mariboru** se iskreno zahvaljuje g. župniku J. Lončariču pri Sv. Jederti nad Laškim za poslano letnike Casopisa za zgodovino in narodopisje ter za knjižgo: Kovacič, Trg Središče.

□ **Pri smučanju** se je ponesrečil 26-letni žagar Franc Stibler iz Cinžata. Zaletel se je v kamenje ter si pri padcu prebil desno nogo nad gležnjem. Prepeljali so ga v mariborsko splošno bolnišnico.

□ **Najmanj 15krat predkaznovana** je bila 55-letna služkinja Julijana K., ki je v poslednjem času bila služkinja pri neki mariborski stranki. Nekega dne, ko je bila sama doma, se ji je zahotelo, da je vzela gospodarjevo hranilno knjižico ter dvignila na ta račun pri neki mariborski banki 1200 Din. Za knjižico ji ni bilo. Zato jo je danes vrnila, nato pa brž odhitela na kolodvor ter se odpeljala proti Zagrebu. Tudi Ljubljano si je zaželela ogledati, nato pa se je spet pojavila v Mariboru, kjer ji je mariborska policija kmalu prišla na sled. Pri zasliševanju je vse priznala ter se dodala, da je najmanj že 15krat predkaznovana. Oddana bo sodišču.

□ **Na delovnem trgu.** Zaposlitev dobi preko mariborske posredovalnice dela: 10 hlapecev, 2 soboslikarja, več vinarjev in majarjev, 1 krojač, 1 kočijaž, 1 sodar, 1 fotograf, 2 vizarja, 1 ključavničar za izdelovanje modelov, 1 železostugar, 1 mlinar, več vajencev mizarске, čevljarске in krojaške obrti, 19 kuharice, 19 služkinj, 5 sobarice, 2 vzgojiteljici, 3 varuške, 2 blagajničarki, 2 poslužnici, 1 podnatakarica, 2 prodajalki, 2 boljši gospodinj, 3 šiviljske vajenke, 2 boljši gospodinj, 2 pletilski ter 2 modistovski vajenki.

□ **Poceni meso.** Danes od osmih zjutraj naprej se bo na prosti stojnici v ulici pri mestni klavnicni prodalo okoli 200 kg telečjega mesa po 15 Din kg. Oddaja samo po 1 do 2 kg.

□ **Za ubogo ženo** so darovali: g. Pajk 50 Din, neimenovana gospa 50 Din, dr. L. 50 Din. Najpristnejša hvala!

□ **SK Maraton.** Držvi ob 20 pri Orlu (lovska soba) ustanovni občni zbor. Vstop samo za člane ter goste.

□ **Mržnja...** V Sp. Dupleku je bilo. 25-letni posestnik sin Janez C. je bil v ljubljanskem razmerju z Angelo T. iz Sp. Dupleka. Proti temu pa je bil dekletov oče ter oba njena brata Karol in Martin T. 2. nov. 1930 je šel C. vasovat na Dupleški vrh. Pri tem se je v temni noči zgodilo, da je Martin T. poiskal debel kol ter zamahnil po C. s tako silo, da se je C. zrušil v nezavesti na tla in da je pozneje podlegel v mariborski splošni bolnišnici. Izvedenci so izpovedali, da je bil udarec absolutno smrten. Včeraj je sedel Martin T. pred mariborskim senatom na zadojni klopi. Obtožence se zagovarja s silobranom. Razpravi je predsedoval sodnik Lenart. Kolšek in Azman prisednita. Obtožbo je zastopal drž. namestnik drž. pravdnika Sever, zagovornika dr. Irgolič in dr. Rosina. — Obtožence je bil obsojen na štiri leta težke ječe in 4-letno izgubo častnih pravic.

□ **Mariborski rez, častniki** so na svojem občnem zboru, o čemer je poročal že včerajšnji Slovenski list, izvolili v glavnem dosedanj odbor z dosedanjim predsednikom J. Perharcem na čelu. Na novo so bili izvoljeni v odbor: Skof, Lušin, Rode, dr. Salamon in Bertonec.

□ **Nesreča pri delu.** Včeraj je padla 25-letnemu zidarskemu vajencu bala sena na levo uogo ter mu je strla. Prvo pomoč so mu nudili tovariši. Zdravi se v tukajšnji splošni bolnišnici.

□ **Posredovanje dela.** V času od 11. do 18. t. m. je iskalo zaposlitve pri tuk. Borzi dela 124 oseb; 94 službenih mest je bilo prostih. Zaposluje je dobilo 64 oseb in sicer 27 moških in 37 žensk. Koncem tedna je ostalo v evidenci še 876 brezposelnih.

□ **Cajni rum, najfinjši,** si napravite doma iz originalnega Rumol-ac, katerega dobite samo pri Thür, drogerija Maribor, Gosposka ulica 19.

Celje

□ **Doživljaji v zračnem morju,** je predmet, ki ga bo na prihodnjem prosvetnem večeru v svojem sklopičnem predavanju obravnaval g. dr. Stane Rape. Predavanje bo zlasti tudi vpoštevalo naše domače letalstvo. Občinstvo na ta zanimivi večer posebej opozarjamo. Vstopnice so v predprodaji v Prosvetnem tajništvu.

□ **Umrj** je dne 18. t. m. v Podsredi 46 letni nadgozdar Emil Drobnitsch. Truplo pokojnika bodo prepeljali v Celje, kjer ga bodo jutri 21. januarja pokopali na mestnem pokopališču.

□ **Pregled motornih vozil za javni promet.** V naslednjih dneh se bo izvršil komisijonalni pregled vseh motornih vozil (avtobusov in avtomobilov), ki so določena za javni promet. V Celju se bodeča vršila dva takra pregleda. V četrtek, dne 22. januarja t. l., ob 11 dopoldne se prične pred mestno garažo na Lanožu pregled v pošteve prihajajočih vozil iz okolišnja celjskega mesta, okr. Gornji grad in sodnega okraja Šostanj; naslednji četrtek, 29. januarja, pa ob isti uri in na istem prostoru pregled takih vozil iz celjskega okraja. Vsa vozila morajo priti k pregledu lepo očiščena. Voditelj vozila mora prinesiti s seboj tipno spričevalo ter potrdilo o izvršenem pregledu v juliju 1930. Kdor bi vozila ne pripeljal na pregled, zapade kazni odu, mu bo prepovedano uporabljati vozilo za javni promet.

Ptuj

Železnica Ptuj—Rogatec—Brežice je zagotovljena. Na tozadevno spomenico ministrskega predsednika je te dni ministrstvo za zgradbo sporočilo ptujski občini, da se je ta proga uvrstila v državni program za zgradbo železnice: vendar za enkrat se ni denarnih sredstev na razpolago. Brez dvoma pomeni velik uspeh dosedanje akcije, če samo ta odločitev, da se je proga prevzela v program bodočih železnic.

V zemljo so položili prejšnji teden Muršec Alojzija, ki je bil posestnik na Vičavi in delavce v Petoviji. Pogreb šele 46 let starega pokojnika je bil izredno lep. Igral je del mestne godbe. Tovarna Petovija je bila zastopana v častnem številu, ostalih pogrebcev je bilo za Ptuj nenavadno veliko. Naj počiva mirno na minoritskem pokopališču v Rogoznici!

Trbovlje

Delavska konferenca. V nedeljo 18. t. m. se je vršila v Delavskem domu važna delavska konferenca, katero je sklicala Delavska zbornica. Delavski delegat za rudarsko zavarovanje g. Šobar iz Zagorja je poročal o zavarovanju rudarjev. Ravno je prišel iz Beograda od deputacije, ki je bila poslana intervenirati pri pristojnih ministrstvih za samostojnost rudarskega zavarovanja. Tej deputaciji so obljubili, da bodo želje rudarskega delavstva v Sloveniji upoštevane.

Gosp. Urahtnik, tajnik Delavske zbornice, je poročal, naj bi bilo urejeno zavarovanje pri bratovskih skladnicah v odnosu splošnih zavarovanj pri Okrožnih uradih. Nasvetoval je, da je potrebno misliti pri vsakem zavarovanju vedno na celotne potrebe delavstva in ustvarjati čut medsebojnega podpiranja, kar se tiče v obče splošnosti.

Gosp. Arh je poročal o splošnem položaju delavstva in krizi premogovne industrije. Omenjal je, da je potreba, obrniti se na kraljevo vlado, ki naj ukrene potrebo, da se tujezemski premog v Jugoslavijo ne bo v toliko količini uvažal in s tem delal konkurenco domačemu premogu. Potrebno se je ozirati na to, da se domača premogovna industrija pospeši, da zamore zaposliti večje število delavstva in s tem omogoči zaslugek delavstvu. Delavski zastopniki so sklenili, da se predlože predlogi banovni, da kot najvišja oblast posreduje pri kraljevski vladi za potrebne ukrepe, ki so potrebni za rešitev gospodarske krize.

Jesenice

Grofica Marica. Sestit se je predvajala v nedeljo 18. t. m. in nič manj ni bilo zanimanja za njo ko ob premijeri. Izvedba je bila enaka kot vsakokrat in niti prehlajenost nekaterih igralcev ni dosti motila. V nedeljo 23. t. m. pa se opereta še enkrat ponovi in sicer ob poltrih popoldne, tako, da je zvečer zveza z vlakom ugodna.

Pogajanja za kolektivno pogodbo med Kranjsko industrijsko družbo in njenim delavstvom so se odložila, dokler ne bo predložen delavski red, ki pa mora biti temeljito predelun, predno se bodo mogli na njegovi podlagi nadalje pogajati.

Slovenec je svoječasno poročal o poročal o požaru v hiši g. Vilmana poleg saviške cerkve. Pri tisti priliki je bil uničen fotografski ateljeje. Franc Vilman je sedaj stavbo zopet sezidal in ateljeje popolnoma moderniziral. V njem izvršuje v priznani dovršenosti svojo fotografsko obrt.

Konjice

Smrt v zadnjem času pri nas neusmiljeno kosi. Preteklo nedeljo smo zagrebli kar tri mrlje obenem. V bolnišnici Rdečega križa je umrl Mulej Franc iz Dramelj. Delal je kot usnjarski pomočnik v tukajšnji usnjarni. Star je bil 54 let in je podlegel pljučnici. V Tepanjskem vrhu pa sta umrli isti dan otrok Stavanja Stanika in 82letna Perkljč Roza. Tri tedne prej — na Božič — je umrla njena hčerka Liza. Sedaj je šla še mati za njo v večnost. V noči na nedeljo je umrla v bolnišnici Rdečega križa Jozefa Strmšek iz Laporja. Bila je stara 56 let. Umrla je za pljučnico. — Ljudje zdaj zelo bolehalo; zlasti se širi pljučnica. Nekateri se vsled malomarnosti v začetku ne brigajo za svojo bolezen in iščejo zdravniške pomoči šele takrat, ko že ne prepozno, namesto da bi bolezen že v kuli zatrli.

Logatec

Električno razsvetljavo dobi postaja Logatec. Saj je čudno videti: Vsa vas je lepo razsvetljena, le postaja dela izjemo. Hvaležni smo železniškemu ravnatelstvu, da je uvidelo neodložljivo potrebo po električni razsvetljavi logaške postaje. Kredit za to delo je že odobren in upamo, da se bodo do konca marca umaknile zastarele petrolejke lepi električni luči.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Torek, 20. januarja: 12.15 Plošče (Donski koki, slageriji iz zvočnih filmov) — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 17.30 Radio orkester Linke: Folies Bergere. Strauss: Poljub. Zimmer: Fridericiana. Leopold: Vindobona. Trobenta solo: Neibig: Zvesti prijatelj polka. Marwel: Montevideo. Aust: Vse miši za seboj. Linke: Amina — 18.30 Prof. Franc. Pengov: O teži naše zemlje — 19.00 Mladinska ura (Zor Miroslav: Cowboyi) — 19.30 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina — 20.00 Lipah: Glavni dobitek, vesoligra (člani Narodnega gledališča) — 21.30 Radio orkester Leopold: Globetrotter. Lehar: Eva. Lehar: Friderika. Gilbert: Hotel Lwow: Fučik: Donavske pripovedke. — 22.00 Poročila in časovna napoved — 22.15 Hawaii-jazz.

Sreda, 21. jan.: 12.15 Plošče (solospjevi, dujska glasba) — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 17.30 Radio orkester — 18.30 Ing. dr. Mirosl. Kasal: Razvoj železobetonjskih stavb od Moniera do danes — 19.00 Dr. Nikola Preobražensky: Ruščina — 19.30 Literarna ura (France Vodnik: Knjiga v preteklem letu) — 20.00 Dr. Stanislav Vurnik: Slovenska narodna pesem in njen slog — 20.00 Radio orkester — 22.00 Napoved časa in poročila.

Drugi programi:

Sreda, 21. jan. Belgrad: 11.25 Plošče — 12.45 Radio-orkester — 16.00 Plošče — 17.30 Radio orkester — 20.00 Vokalni koncert — 20.55 Klavirski koncert — 21.45 Plošče. — Zagreb: 12.30 Plošče — 17.00 Otroška glasbena ura — 18.00 Plošče za otroke — 20.30 Lahka glasba — 21.00 Prenos simf. koncerta iz Londona. — Budapest: 12.05 Ork. konc. — 17.20 Konc. voj. godbe — 19.25 Pevski zbor — 20.45 Prenos iz studija — Dunaj: 15.25 Popold. koncert — 18.00 Glasbila —

19.35 Glasbene miniature — 20.30 Ko bodo veliki... komedija. — Milan: 12.15 Pesta glasba — 16.35 Otroški kotiček — 17.00 Plošče — 19.30 Pesta glasba — 20.45 Komorna glasba — 21.00 Komorna glasba — 21.00 London. Langenberg: 17.00 Popold. koncert — 19.45 Večerna glasba — 20.15 Koncert ork. — 24.00 Nočni koncert. — Rim: 12.45 Lahka glasba — 17.00 Pester koncert. — Katowice: 17.45 Ljudski koncert — 20.15 Lahka glasba — 21.00 London. — Muhlacker: 12.00 Promenadni koncert — 15.30 Koncert — 16.30 Radio orkester — 19.45 Zabavni koncert — 21.15 Petje in glasba. — London: 15.30 Radio orkester — 17.15 Plesni orkester — 18.40 Sketstet — 21.45 Plesna glasba. — Mor. Ostrava: 12.30 Bratislava — 18.20 Koncert — 19.15 Praga, Leipzig: 20.00 Lev se budi... igra s petjem v enem dejanju — 21.30 Plesna glasba.

Nedeljski sport

Zanimanje naših sportnikov je bilo osredotočeno na prireditve, ki se je vršila na Pohorju. Tarkaj so tekmovali smučarji Slovenije za naslov prvaka Dravske banovine. V borbi za ta ponosni naslov so se srečali najboljši smučarji, izid tekme je pa pokazala, v kakšni formi so tekmovalci, ki pridejo v poštev za mednarodne tekme. Prvenstvo si je zopet priboril Josko Janša, razdalja med njim in ostalimi je pa že veliko manjša, tako da je moral Josko napeti vse sile, da je dosegel zmago. Opasna konkurenca sta njegov brat Janko in pa Godec iz Bohinja. Prvenstvo Slovenije se je to pot vršilo že drugič na Pohorju in obkraljo so pokazali Mariborčani veliko zanimanje za zimski sport. Tako da lahko rečemo: Maribor ne zaostaja za Ljubljano. Radi bližnje Pohorja ima celo boljše bodočnost. Razen te prireditve ni bilo v Sloveniji nobene druge večje sportne tekme.

Zato je bilo pa bolj živahno v drugih sportnih centrih, zlasti v Zagrebu in Beogradu, kjer se vrše še vedno nogometne tekme. Tekmovanje za jesensko prvenstvo je bilo v nedeljo v Zagrebu končano. Prvenstvo je zopet priboril Hašk pred Gradjskim in Concordio. Poleg nogometnih tekem so imeli v Zagrebu tudi važno konferenco. Sestali so se zastopniki prvorazrednih klubov in pa podžveze. Rešiti bi morali spor, ki je nastal radi razdelitve izkupitka prvenstvenih tekem. Vodilni klubi Zagreba so zavzeli stališče samooobrambe in ne popustijo. Kajti manjši klubi so glasovali proti ligam in s tem preprečili razvoj večjih klubov. Konferenca je končala brezuspešno, ker vodilni klubi ne popustijo, principijelni zaključek bo napravila JNZ. Tako da je prav za prav vprašanje lig se vedno aktualno. Pa še eno novost imamo iz Zagreba. Na zadnjem izrednem zborovanju hazenske zveze — ki je končala z žalostnim rezultatom — izvoljena uprava je izdala manifest. Glavne misli so: Zveza poziva vse klube k pokorščini in obljublja, da bo kaznovala one, ki se ne bodo pokoravali. Mislimo, da je ta manifest odveč, kajti ustanovitev nove organizacije za vse vrste ženskih sportov je sklenjena. Velika večina klubov Slovenije in Srbije je proti sedanjim upravi hazenske zveze, večino, ki jo je dobila sedanja uprava, je bila fiktivna in so jo tvorili klubi, ki že več let ne obstojajo. Tako da imamo prav za prav oficijelno hazena zvezo, v kateri so včlanjeni po večini klubi, ki ne obstojajo, in pa novo organizacijo, ki jo bodo tvorili sami delujoči klubi. Kje je bodočnost, menda ni težko ugotoviti.

Izid prve medklubske slalom-tekme na Jesenicah. TK »Skala« podr. Jesenice je priredil v nedeljo dne 18. t. m. medklubsko slalom-tekmo na Črnem vrhu (Sv. Križ) nad Jesenicami. Po žrebanju pri »Jeramcu« se je podalo okrog 30 tekmovalcev na start na Črnem vrhu. Na cilju je pričakovalo znatno število smučarjev netekmovalcev tekmovalcev ter jih pri dojetku na cilju navdušeno pozdravljalo, kajti prevozniki slalom-proga do cilja se je reklo pokazati najboljšo izvežbanost in izredno prisotnost duha. Na tekni so bili udeleženi člani SPD Celje in SK Celje, SK Ljubljana, SK Dovoje, SK Bohinj, SK Bratstvo Jesenice, Sokol Javornik, TKS Ljubljana in TKS Jesenice. Rezultati so bili sledeči: 1. Praček Ciril, TKS Jesenice, 2 min. 10 sek.; 2. Jakopič Albin, SK Dovoje, 3 min. 42 sek.; 3. Katnig Alojz, TKS Jesenice, 4 min. 42 sek. — Dolgost proge (gorska, težka) 1500 m, viš. razlika 150 m.

Službene iz LHP-a. Prihodnja seja upravnega odbora se vrši v sredo ob 18.15 v damskem salonu kavarne Emona. Na dnevnem redu so izredno važne zadeve, zato prosim vse cenj. odbornike, da sigurno in polnoštevilno prisostvujejo tej seji, osobito ker bo to predvidoma zadnja seja pred glavno skupščino. — Predsednik dr. Mayer Ernst.

SK Ilirija (lahkotl. seke.). Danes ob 18.30 trening v telovadnici klasične gimnazije in po treningu sestanek vsega članstva. Važno! Pridite vsi!

Sportni klub Tržič priredi v nedeljo 25. t. m. ob priliki 10letnice obstoja kluba vztrajnostno medklubsko smuško tekmo na progi 18 km. Vršila se bode na planini Kofce pod Košuto in ne pod Storžičem, kot je bilo prvotno objavljeno. Start bode pri Planinskem domu na Kofcah ob 11. uri dopoldne in cilij istotam. Prijavo se sprejemajo v sportni trgovini Rud. Stransky v Tržiču. Prijavnina 10 Din. Prvi zmagovalci dobi častno darilo, drugi praktično darilo in tretji kolajno. Tekmuje se po pravilih JZSZ. Vsa tekmovalca tekmuje na lastno odgovornost. Vsi člani verificiranih klubov vabljeni.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20

Torek, 20. jan.: Zaprt.

Sreda, 21. jan. TRIJE VASKI SVETNIKI. Premijera. Red E.

Četrtek, 22. januarja: Zaprt.

Petek, 23. januarja: MERCADET. Red D.

OPERA

Začetek ob 20

Torek, 20. jan. MIGNON. Gostovanje g. Julija Beletta. — Red A.

Sreda, 21. januarja: NINA NANA, PUNČKA MOJA. Figurino. Red D.

Četrtek, 22. januarja: COSI FAN TUTTE. Gostovanje Julija Beletta. Red C.

Petek, 23. januarja: Zaprt.

Mariborsko gledališče

Torek, 20. jan. ob 20: PLESNI VECER. Olga Solovjeva. Izven.

Sreda, 21. januarja: Zaprt.

Četrtek, 22. januarja ob 20: GROF LUKSENBURG. Ab. C. Kuponi.

Iz društvenega življenja

Pevsko društvo »Savac« v Ljubljani ima v petek, dne 23. t. m., v društveni sobi Mesarska cesta št. 4 sestanek, v nedeljo, dne 25. t. m., ob 14.30 pa redni občni zbor z običajnim sporedom.

Prva dopisnica nove Vatikanske države.

Kraljica in njen minister

Stara queen — kraljica Viktorija pravzaprav nikoli ni posebno marala Gladstone-a, svojega velikega liberalnega ministra; slednjič pa se je navadila nanj, saj časa za to je imela dovolj. Gladstone je stopil v politično življenje 1833 leta (štiri leta kasneje je prišla na vlado kraljica Viktorija) in se poslovil od nje 1. 1894. V 57 letih se marsikaj obrusi in ogladi, čeprav si stojita nasproti dve močni osebnosti. Tako sta vladarica in premier polagoma čisto dobro shajala med seboj; spoštovala sta drug drugega dobre strani in potrpežljivo s slabostmi, dasi se Viktorija nikdar ni mogla navaditi na to, »da govori z njo, kakor da bi bila ljudski shod.«

Kraljica je bila skrajno ljubosumna na svoje vladarske pravce, kakor Gladstone, štirikratni premier, na svoje kot vodja parlamenta. Nikako čudo, da je nekaterikrat prišlo do hudega trenja, tako da so švigali zublji... Izmed mnogih le en »slučaj«.

Meseca septembra 1883 je šel Gladstone na dopust z namenom, da bi v prijateljski družbi (v kateri se je nahajal tudi Tennyson, veliki pesnik) na parniku »Pembroke Castle« križaril po Severnem morju. Izvrstna ladja in lepo vreme sta nagnila družbo, da je na morju izpremenila svoj načrt in sklenila, da pristanje v enem danskih pristanišč in potem v Kopenhagen-u. Posebno Tennyson si je tako želel videti dansko prestolnico, za kar je bila sedaj tako lepa prilika. Tako se je zgodilo, da je stopil Gladstone na tuja tla, ne da bi bil imel za to potrebno dovoljenje svoje vladarice (brezličnega brzjava tedaj še niso poznali, da bi si bil mogel dovoljenje naknadno izprositi).

Viktorija se je mudila takrat v Ba'moral Castle; njena brezmejna jeza je takoj zavrela:

Knut Hamsun, veliki norveški pisatelj, potuje s svojim sinom v Nizzo na oddih. V Berlinu je odklonil vsak pogovor s časniki. Vidi se mu, da je zelo utrujen.

pisala mu je: »da je očitno popolnoma pozabil, kaj je dolžan vladarju, kateremu služi... Kako more, posebno on, ki nima daru, da bi modro govoril, nezakazovan potovati okrog, kamor se mu poljubi.« Tedaj 74 letnemu ministru je očitala celo »nepremišljene skoke.« Zunanji minister Granville je skušal posredovati in svojega odsotnega šefa opravičiti, češ, da gotovo ni imel namena, kakorkoli grešiti proti dolžnemu spoštovanju, nasproti Njenemu Veličanstvu.

V tem je dospelo Gladstone-ovo pismo s pojasnili in »najvdanejšo prošnjo za oprostitev, da si ni bil predhodno izprosil običajnega milostljivega dovoljenja, da stopi na tuja tla. Prevadano upa, da se mu bo ta njegova zamuda oprostila.« A kraljica noče popustiti. Rada mu verjame, »da ni preje pomislil.« Toda ravno zato, ker sta bila tedaj car in grški kralj v Kopenhagen-u, so se mogli pogovori dotikati predmetov, o katerih se sme govoriti le z dovoljenjem suverena.

Sedaj zdviga tudi Gladstone, toda njegov srd se more pod silo etikete izraziti le v po-

smehu samemu sebi: »Trajna utrujenost razuma mu je pač skalila dar previdnosti, dar, s katerim ni bil nikdar posebno bogato obdarovan. Obeta pa, da ne bo nikdar več, bodisi še za tako kratek čas, zapustil domovino Njenega Veličanstva.«

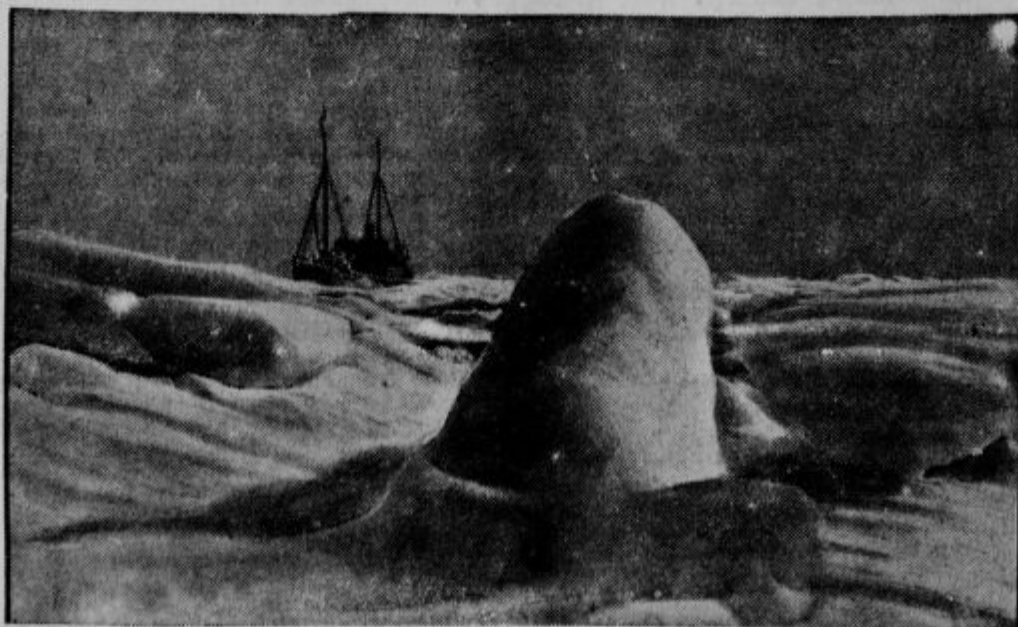
S tem je bila zadeva končana, in če prav premislivo, zmaga ni bila na kraljičini strani. Ob iskrah, ki so se ob tem dogodku kresale, sta pa Viktorija in Gladstone v najboljšem soglasju skovala lep načrt: Tennysona, ki je bil pravzaprav vsega kriv, je kraljica na predlog in toplo priporočilo svojega premiera — povišala v lorda.

Zemljevid Mehike, kjer se je pripetil nov katastrofalen potres. Najbolj prizadeti kraji so podčrtani.

Zlato uro za cigaro

A. S. Heink, sin bivše dvorne operne pevke v Berlinu, se je v svetovni vojni boril pod ameriško zastavo v Franciji. Ob neki priliki je ujel njegov oddelek večje število nemških vojakov. Le-ti so koprneli po tobaku in izrazili svojo željo Heinku. Ta ni imel nič eigare, pač pa eno edino cigaro, ki jo je dal enemu izmed ujetnikov. Nemcu je šla cigara neznanost v slast — že več mesecev ni bil okusil tobakovega dima. Po par dimih je segel v žep, izvelkel zlato uro in jo izročil Heinku z nujno prošnjo, naj jo brez pogovora sprejme v znamenje njegove hvalečnosti za veliki užitek. Heink je uro sprejel. — Te dni se je sprehajal Heink po hamburških ulicah — v tem je bil prešel v pomorsko službo in je sedaj drugi častnik na nekem parniku — ter si ogledoval izločbena okna. Iznemada mu je nekdo pol žil roko na ramo. Hipoma se je okrenil, a ni spoznal moža, ki je stal pred njim. »Ali imate še mojo uro?« je vprašal Nemec. Sedaj ga je Heink spoznal. Bil je nekdanji ujetnik, ki mu je dal zlato uro za eno cigaro. Heink je takoj segel v žep in izročil uro Nemcu. Ta jo je nekaj hipov ogledoval, potem jo pa vrnil Heinku. Ta se je zaman branil in prosil, naj oni uro obdrži — moral jo je vzeti nazaj kot svojo pravo lastnino. Tako je v vojni dobil zlato uro za cigaro.

Norveški parnik, ki ga je ob severni norveški obali popolnoma oklenil led.

Na boljši vojni roman

Francoška vojna mornarica je bila razpisala visoko nagrado za najboljši pomorsko-vojni roman. Ocenjevalna komisija je priznala nagrado spisu: »Ko sem bil mornar na vojni ladji«. Toda kakšno je bilo presenečenje, ko so odprli zapečateni ovitek z imenom avtorja! Izkazalo se je, da je napisala navedeni roman ženska — gospodična Marta Guile. Ocenjevalci si sedaj razbijajo glavo z vprašanjem, od kod gospodični vojne izkušnje.

Ogrski vojni minister Gömbös, ki ga je na vežbališču v Budimpešti ranila ročna granata.

Prebrisana glava

V Fildernu na Švabskem je neki kmetič v akordu kopal vodnjak. Ko je bil že skoraj gotov, so se mu ponoči stene posule in tako je bil ob ves svoj trud. Nekaj časa je stal in se praskal za ušesi. Potem je pa slekel jopič in telovnik, ju obesil na svojo palico, ki jo je zasadi ob rob vodnjaka, nato pa hitro odšel in se skril v grmovju, odkoder je mogel opazovati dogodke pri vodnjaku. Kmalu sta prišla mimo dva vaščana in ko sta videla zasut vodnjak in kopačevo obleko, sta brž začela odmetavati iz vodnjaka prst in drugi material — menila sta, da je kopača zasulo. Ko sta bila že skoraj gotova, se je vrnil k rovu kopač in se obena vaščanoma lepo zahvalil za opravljeno delo. Vrh tega jima je plačal za liter mošta.

Japonec Adachi, bivši poslanik v Parizu, ki je izvoljen za predsednika stalnega mednarodnega sodišča v Haagu

Nov pravilnik za maturo na Češkoslovaškem

V češkoslovaški republiki so uveljavili nov pravilnik za maturo na srednjih šolah. Namesto dosedanjih štirih stopinj klasifikacije, bosta poslej samo dve: »zrel« in »zrel z odliko«. Pri klasifikaciji bo odločala splošna duševna zrelost kandidata, njegov pregled nad predmeti in sposobnost izražanja, dočim se specialno znanje ne bo toliko vpoštevalo. Za ustmeni izpit si bo mogel kandidat izbrati predmet, ki mu je najbližji in v katerem je najbolj podkovan. Istotako bo izprašan iz predmeta, v katerem ima dober red, tako da bo mogel na izpitu pokazati svoje sposobnosti, ne pa neznanje. Če bo padel kandidat iz enega predmeta, bo mogel izpit ponoviti. Zrelostnim izpitom bodo mogli prisostvovati tudi starši kandidatov.

Čuvajte se gripe!

Najboljše varstvo
proti prenosu nalezljivih bolezni potom ustne
dupljine in gr a so okusne

ANACOT-PASTILE

DRA. WANDERS

Dobivajo se vseh lekarnah. Cena malega zavitka Din 8.—, velikega Din 15.—.

Kulturni obzornik

Knjižne zbirke Jugosl. knjigarne

Victor Hugo »Leto strahote 1793«

Ljudska knjižnica

»Ljudska knjižnica« Jugoslovanske knjigarnice, ki se je sedaj reorganizirala in uvrstila med ostale njene knjižne zbirke leposlovnega značaja, ima predvsem namen, predstaviti najširšim slojem domače in tuje pisatelje, ki naj bi jim s svojimi deli nudili ne samo zanimivo in poučno čtivo, marveč jih prav tako notranje poglabljali ter vežbali estetski okus. S tega vidika se zdi »Leto strahote« prav primerno izbrana knjiga, kajti njenega avtorja označujejo vse tiste lastnosti, ki morejo pisatelja čim bolj popularizirati: snovna zanimivost, romantični način pripovedovanja in gorko, za človeka bi joče srce. In resnično si je Victor Hugo (izg. igó) doma v Franciji pridobil popularnost in veljavo, kakor malokateri pisatelj. Toda naj nihče radežeta ne misli, da sodi med povprečne pisatelje. Nasprotno. V. Hugo, ki je bil pesnik, dramatik in romanopisec, je pomenil v prvi polovici preteklega stoletja revolucionarn in prodorno silo francoske književnosti. Kmalu se je dvignil nad svoje sodobnike, ki so ga oboževali (Musset, Gauthier, Sainte-Beuve i. dr.) in je zakrpaljeval kot prvobitnejši romantični literarni izum. Izmed večjih in pomembnejših del stoji po uspehu v ospredju predvsem njegova »Cerkve naše Ljube Gospe v Parizu«.

Roman »Leto strahote 1793« — prevod je priredil Franc Terseglav — spada med pisateljeve zgodovinske povesti. Snov je vzeta iz viharne dobe francoske revolucije, vendar bi zaman iskali v romanu zgodbe, ki bi bila kot pripoved v sebi zaključena celota. Iz vsega, kar nam pisatelj pripoveduje, naj bi v prvi vrsti domneli duhovno obličje tistega časa, ki tvori prav za prav resnično ozadje vsega pripovedovanja. Na to nas opozarja že naslov sam. Poleg tega pa je značaj dela in način pripovedovanja tudi posledica pisateljeve idealistične literarne usmerjenosti. On ni naturalističen pripovedovalec fabul; to, kar nam pripoveduje, dobi pravi zmisel šele v luči pisateljeve osebnosti in interpretacije. Dasi riše zgodovinske dogodke, ki jih tu in tam celo preveč točno obnavlja na bolj didaktičen nego literaren način, je vendarle važnejše njegovo tolmačenje kot pa prikazovanje zgodovine. In da si riše človeške strasti in slika prirodne pojave, nam vse to približa vendar v večji meri njegovo človečansko in pesniško oduševljenje nego njihova lastna resničnost. Pisatelj je osebnostni obraz nam sije nasproti tudi iz oseb in dogodkov, ki jih slika pred našimi očmi. Po pravici smemo reči, da jih je ustvaril on. Radi tega prihaja kljub epični formi prav tako do veljave pisateljev lirski temperament. Torej so njegove pogodbene morda zgolj osebni prividi in subjektivne slike? Ne — a pred tem ga je vendarle obvarovalo le njegovo v najboljšem pomenu socialno čustvovanje, ki je v ljubezni in bratstvu objemalo vse: Boga, prirodu in človeštvo. Ta poteza daje njegovim osebam in zgodbam večkrat simboličen značaj in občeloško globino. Toda čeprav je pisatelj v pretežni meri romantik, ne izključuje povsem realističnih črt, kar moremo opaziti tako v zmislu nekaterih scen in prizorov, kakor tudi v pesniškem stilu. Zato srečujemo pri njem sredi nenavadnih, fantastičnih, prav pogosto tudi groznih prizorov tudi take, ki jih odlikujeta preprostost in resničnost. Prav tako pa poleg konkretnega, vsakdanjega in celo grobega izraza zasledimo naenkrat fino poetično metaforo in simbolično podobo, enako miselne aforizme in slikovitih prispodobah.

Pisatelj piše z namenom. Film dogodkov, ki gredo v romanu mimo nas, naj nam samo predoči notranjo podobo »leta strahote« francoske revolucije. Zato so tudi ljudje njegovega romana v prvi vrsti predstavniki idej, bolj idealizirani nego psihološko poglabljeni, taki so ta Cimourdain ali Gauvain ali Lantenac... In prav tako je usoda uboge matere in njenih treh mladih, sladkih otročičev z imeni René-Jean, Alain in Georgeta, ki nam jih pisatelj slika še s prav posebno milino in lirčno nežnostjo — v bistvu le podoba vseh neštevilnih mater in otrok, ki predstavljajo človeštvo v najintimnejših globinah vernosti, preprostosti in čistosti. In prav idejne osnove človečanstva, ki jih izpoveduje pisatelj, so osnovni zmisli in načrti pisateljevega pripovedništva. Ta načrt zato ni dozorel toliko v subjektivno razlago in po tej poti v apoteozo človečanstva. »Nad republikansko resnico stoji resnica človečanstva« je zaključil njegov junak-človek Gauvain. Zgodovina je postala pisatelju simbol in preteklost je risal, da je pri tem zasanjal v bodočnost, in kraljestvo duhovno osvobodjenega človeštva.

France Volnik.

Kolonizacija Južne Srbije

Iz predavanja dr. Čoka o kolonizaciji Južne Srbije.

Ljubljana, 19. jan.

Danes je med nami vedno več takih, ki so prisiljeni morali zapustiti svojo domovino in grudo. Zaman iščejo v svobodni ožji domovini bivališa in zaslužka, potem ko so rešili le najnujnejše. Prav tako je tudi v naši državi že nekaj pokrajin, ki so pasivne in nikakor ne morejo dostojno preživeti svojih prebivalcev, ki imajo jednako voljo za delo. Vsem tem bi se lahko odprla nova bogata in za pridne roke blagoslovljena domovina v južni Srbiji ob Povárdarju. In tako je postal problem kolonizacije v južni Srbiji tako aktualen, da stojimo tik pred prvimi početki. Predavatelj sam si je na dveh potovanjih lanske leto spomladati ogledal za kolonizacijo v poštve prihajajočo pokrajino in pregledal vse tozadevno literaturo in statistike. Rezultat ogledov in studija je na kratko ta, da je južna Srbija nadvse ugoden teren, ki bi lahko postal najbogatejši poljedeljski del naše države.

Zemljepisna lega.

Za kolonizacijo primerne pokrajine v južni Srbiji ležijo v sedanjih vardarski banovini, ki jo lahko razdelimo s črto Tetovo-Skopje-Kumanovo v severni in južni del. Severni predel obsega Kosovo polje in Metohijo. Geografsko pripada k temu delu še del zetske banovine, ki meji na Albanijo. Južno od označene črte pa leži drugi del, ki ga omejuje na vzhodu bolgarska meja, na jugu pa grška in deloma albanska meja. Tu imamo mesta Skopje, Veles, Gjevgelije, Stip, Prilep in Bitolj. Tu se zlasti desno od Vardarja razteza široka ravnina od Skopja do Gjevgelije — takozvano Povárdarje, je dolžina 140 km v zračni črti. Na drugi strani gorskega masiva med Velesom in Prilepom pa je med Prilepom in Bitoljem zopet plodna, 25 km široka ravnina, ki sega od Prilepa južno proti Kufmakalanu v dolžini 40 km. Ti dve pokrajini sta mnogo bolj primerni za kolonizacijo kot pa severni ležeči Metohija in Kosovo polje, ki imata geografsko manj ugodno lego in sta bolj hribovita.

Prebivalstvo.

Dočim ima severni predel slovansko-albansko prebivalstvo, ima južni del slovansko in turško prebivalstvo. Če pogledamo v zgodovino, so te pokrajine zasedli Slovani že v 6. stoletju po Kristusu. Pol tisočletja pozneje pa so s severozapada začeli prodirati Albanci, z juga pa ob Vardarju Turki. Seveda so Turki kot osvajači zasedli le najlepše ozemlje in se naselili na njem, dočim je v manj ugodnih in goratih krajih ostal stari živelj. Tako so zasedli najbolj plodovite dele ob Povárdarju v večjih naselbinah. Albanci pa so se naseljevali drugje. Severno od Skopja, v Metohiji in na Kosovem polju niso zasedli nižje ležečih pokrajin, pač pa griče in hribe. Tam so zrasle tipične kule, prave trdnjave mohamedanstva in albanstva. Tako albanska sela so bila še pred nedavnim popolnoma semestojna, prave republike. Albanci niso nikdar in nikoli hoteli priznati nad seboj kogarkoli. Tako je bilo mogoče, da je še l. 1924 naša vojska morala zavzeti s topništvom selo Drenica, kateremu je do tedaj kraljeval Azim Bejta. S podobno živostjo so se Albanci borili povsod in so skoro vsi uhajali h kačkam. Seveda je končno tudi v teh predelih zavladal red. Uporniki pa so zgubili svoje premoženje.

V južnem delu je živel torej do zadnjih dvajset let zatirani kristjan pod turko Turki. Turki, ki so živeli ob Povárdarju, so bili in so skrajno nazadnjaški, nedostopni za vsako kulturo in pouk. Tudi stanovanja dokazujejo njih nizko kulturno stopnjo. Hiše so slabše od hlevov. Malo dračja in blata in zasila streha, pa je že hiša, čeprav mogoče nima niti oken, in je sila nezdružljiva. Značilna zanje je izredna lenoba, tako, da običajno obdela le del lastne zemlje. — V severnem delu, kjer žive Albanci v približno enakih okoliščinah kot njih sosede na jugu, se je pa že pred približno desetim leti začela kolonizacija. Najprej so se priseljevali v Metohijo in Kosovo polje, v Hercegovci. Ti niso mogli zdržati v neprestanih bojih z roparskimi kačaki, dokler jim niso prišli priseljenci iz Črne gore na pomoč. Črnogorci, že stoletja bolj navajeni na puško kot na motiko, so pa napravili red z isto brezbrižnostjo, s katero so se upirali Albanci državnim oblastim. Danes jih je v tem predelu koloniziranih približno že 85.000. Edino slabo pri tej kolonizaciji je pač to, da so Črnogorci prinesli v deželo mir in red ne pa kulture. Njih način življenja je podoben alban-skemu, zato je razumljivo, da so se vselili brez premišljenja v stare albanske koče in živeli na precej približno pod istimi pogoji kot njih albanski predniki.

Pogoji za naseljevanje.

Dasi je v južnem kakor tudi v severnem predelu še vedno dovolj plodne zemlje, ki bi bila potrebna umne obdelave, ki bi se brez dvoma bogato izplačala, je za naseljevanje še najbolj ugoden južni del. Ob Povárdarju so namreč začeli Turki v obilnem številu zapuščati svoje vasi in ni sile, ki bi jih zadržala. Dasi jih nihče ne priganja, je vendar med njimi nastal spontani pokret, da se izselijo v svojo svobodno domovino, v Malo Azijo, dasi vedo, da gredo v slabše tako ekonomske kakor tudi verske razmere. Razlog za to veliko izseljevanje je psihološki: v pravnem razumevanju turške pravice do posesti. Po turškem razumevanju je vsa zemlja božja, upravlja pa jo sultan, kateremu pomagajo paše, age in begi, kateri jo dajejo njim v podnajem. Sicer so v praksi obdržali isto zemljo isti rodovi, vendar niso prirastli na grudo. Prav tako so še danes nedoločene njih lastniške pravice do zemlje. Včasih pa so s takozvanimi tapijami, neke vrste skupnimi pogodbami, iz najnovejšega časa po l. 1908 približno določene meje posestev, vendar so lastniki tapij silno redki. Tako je v Bistrici, v seju, ki ima 250 hiš, in katero bo prvo prišlo v poštev za kolonizacijo, le pet tapij, od katerih so živele samo tri. Do sedaj se je izselilo že do 10.000 Turkov v Malo Azijo in kdo ve, koliko se jih bo še. Ta izpraznjena mesta pa bo morala izpolniti naseljevalna akcija, kateri ne bo treba izpolniti nikogar. Pogoji so izredno ugodni. Zemlja je jako plodovita, podnebje pa tako ugodno, da so možno štiri žetve v enem letu. Tu uspeva vsako žito, celo riž, najlepše in najplemenitejše sadje, grozdje, ki so ga že pred vojno eksportirali v Pariz in Berlin kot takozvano tikveško grozdje. Prav tako je nad vse primeren svet za vse panoge vrtnarstva. Zelo važna pa bi postala v teh krajih kultura industrijskih rastlin, tako bombaža in tobaka, izredno ugodno je podnebje tudi za pridobivanje ricinusovega olja in opija. Rastlina, iz katere pridobivajo ricinusovo olje in ki nikjer na svetu ne uspeva tako dobro kot tu, raste kar ob cestah. Podnebje je izredno milo. Snega skoro ni in če pada, zgine že v enem dnevu. Poleti vlada sicer nekoliko hujša vročina, ki pa je znosna.

Prebivalstvo je razen Turkov, ki se izseljujejo, slovansko. Edino, kar bi bilo omenbe vredno, so njih narodne pesmi. Macedoncem so pozna sicer

bolgarski vpliv iz prejšnjih časov. Zato so zastali radi razmer, v katerih so morali živeti, so pa pravi Slovani po temperamentu, značaju in jeziku. Bistri so in inteligentni ter nam sorodni. Zato bo za vsakega, ki se bo vselil mednje, le vprašanje taktike, psihologije in poštenja, če ga bo prijateljsko povabil k sebi in mu pokazal, kaj so njegovi pridobili v stoletni kulturi. Tako lepe ravnanje bo vsakemu dalo nebroj odkritih in zvestih prijateljev.

Ne manjka zdrave pitne vode, tako studenčnice kakor tudi talne vode. Prav tako je zadostno suhega kamena, ki bo potrebno pri gradnji hiš iz gline bo prav lahko žgali opeko, zlasti se zato, ker je država že obljubila podporo za zgradbo nekaj provizornih opekarn, ki bodo dobavljale kolonistom potrebno opeko. Kot edino slabo je treba omeniti malarijo, ki se je v teh krajih prav zaradi zaostalosti in komednosti Turkov močno razpasla. Vendar je država že mnogo žrtvovala za odpravo te nevarne bolezni. Zlasti plodonosno delo vrši higienski inštitut proti malariji v Skoplju, ki je izredno uspešno deloval in reducirjal malarijo na desetino pred vojno. V Bistrici, kjer bo prva slovanska kolonija, je bil v preteklem letu en sam slučaj malarije. Niže proti Demirkapi kjer so riževi nasadi, pa razteza malarija nekoliko bolj. Bistrica in 7 velikih naselbin v njeni daljini okoli bi se lahko absolutno sanirale z 2 milijona dinarjev, 60 do 80 milijonov Din pa bi bilo potreba, če bi hoteli rešiti vso deželo od strahne nevarnosti. Druga slaba stran, ki bi jo priseljenci, ki bi hoteli graditi, brdiko obentili, je pomanjkanje stavbnega lesa. Turki so namreč vso pokrajino skoro izsekali do zadnjega drevesa samo zato, da so mogli potlatiti in zasušiti prvotno kršansko prebivalstvo, a čemer so jim uničili zadnja pribežališča.

Državna pomoč.

Vsak kolonist lahko računa na državno pomoč. Sicer je državni aparat v tem oziru precej počasen, tako da se je vsaka stvar kljub intervencijam nekoliko zakasnela, vendar bo februarja meseca že mogoče organizirati doseljevanje v večjem številu. Cena zemlje je seveda odvisna od kakovosti, torej in oddaljenosti od železniške proge. Tako je mogoče dobiti hektar zemlje za 1500 do 2000 Din. Povprečne cene pa se sučejo okrog 2500 do 3000 Din za hektar. V Bistrici bo stal hektar plodne zemlje 3300 Din, da posneš gradbo hiš, ki bodo s časom dale pokrajini vse drugačno kulturno lice kot dosejane kolibe, je država določila podporo od 10.000 Din za gradbo novih hiš, za popravila starih pa 5000 Din. Prav tako bo pomagala pri nabavi orodja, semen in sadik. Slednje bo dobavila celo brezplačno. Da kolonistom čim bolj zmanjša stroške, je dala železniška uprava po nalogu ministrstva vsakemu kolonistu začetni na razpolago 2 vagona za prevoz inventarja. Sedanjim kolonistom, ki odhajajo v Bistrico, pa je ministrstvo godov in rudnikov naklonilo 2 vagona stavbnega lesa, ki ga bodo gotovo nujno potrebovali, dasi je po čudnem naključju v bližini Bistrenice ostal še gozd, ki bo nudi uporaben les.

Do sedaj je smel iti za deset priseljencev eden naprej, da si ogleda zemljišča. Predavatelj pa je izposloval, da dobi sedaj vsak reflektant zastojnsko karto za vožnjo sem in tja brez vsake obveznosti.

Prvi praktični poskus se bo izvršil že danes, ko se odprlje dr. Čok s šestimi kolonisti ter slovanskim učiteljem v selo Bistrenica, kjer bodo ustanovili zadrugo, ki bo pristopila k Savezu agrarnih združenj v Skoplju, ki bo posredovala, da bodo mogli dobiti potrebne kredite. V pripravi, da bodo slovanski kolonisti v Južni Srbiji vrstili veliko ekonomsko, kulturno in nacionalno misljo, jim želimo čim več uspehov.

Borza

Dne 19. januarja 1931.

Denar

V današnjem deviznem prometu so bili tečaji čvrsti in so večinoma narasli. Promet je bil izredno zpaten, posebno v devizah Praga, New York in Dunaj. Privatno blago je bilo zaključeno v devizi Trst, dočim je vse ostale devize dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2277.50 bl. Berlin 1344—1347 (1345.50). Bruselj 789.15 bl. Budimpešta 988.77 bl. Curih 1094.40—1097.40 (1095.90). Dunaj 794.39—797.39 (795.89). London 274.49—275.29 (274.89). New York 56.435—56.635 (56.535). Pariz 221.95 bl. Praga 167.28—168.08 (167.68). Trst 295.21—297.21 (296.21).

Zagreb. Amsterdam 2274.50—2280.50. Dunaj 794.39—797.39. Berlin 1344—1347. Bruselj 789.15 bl. Budimpešta 987.27—990.27. London 274.49—275.29. Milan 295.39—297.39. New York 56.435—56.635. Pariz 220.95—222.95. Praga 167.28—168.08. Curih 1094.40—1097.40. Kopenhagen 15.15 bl.

Skupni promet brez kompenzacij je znašal 9.05 milj. Din.

Belgrajska borza danes radi pravoslavnega praznika ni poslovala.

Curih. Belgrad 9.1270. Pariz 20.25125. London 25.08225. New York 516.90. Bruselj 72. Milan 27.0553. Madrid 53.20. Amsterdam 207.90. Berlin 122.79. Dunaj 72.66. Stockholm 138.30. Oslo 138.05. Kopenhagen 138.025. Sofija 3.7375. Praga 15.30. Varšava 57.85. Budimpešta 90.25. Atene 6.675. Carigrad 2.45. Bukarešt 3.07. Helsingfors 18.

Dinar notira na Dunaju deviza 12.537/8, valuta 12.51.

Vrednostni papirji

Tendenca za državne papirje je bila danes čvrstejša in tečajji so se ucvrstili. Promet pa je bil slejkoprej slab in do zaključkov je prišlo samo v 7% investicijskem posojilu ter 7% Blerovem posojilu. Bančni papirji so zabeležili po daljšem času zopet promet v delnicah Hrvatske banke po 50, nadalje je bila zaključena po neizpremenjenem tečaju Union banka (191). Jugobanka je bila zaključena po 79, kasneje pa je popustila na 78, tudi Srbska banka je bila slabšeja in je bila zaključena po 190. Industrijski papirji beležijo znaten promet v delnicah Guttmana, ki je bil v začetku borze zaključen po 125, nato pa je postopoma narasel na 127, 128 in 129. S tem se je zopet približal tečaju, ki ga je imel v petek. Po neizpremenjenem tečaju je bila zaključena Drava po 235. Znatno je bil promet v delnicah Trboveljske, ki je bila v začetku zaključena po čvrstem tečaju 320, kasneje je popustila na 315 ter se zopet ucvrstila na 317 in 318.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 92.50 bl. 7% Bler. pos. 80 bl. Celjska 160 den. Ljublj. kred. 125 den. Praštediona 960 den. Kred. zavod 170—180. Vevče 128 den. Stavbna 40 den. Split cement 350—400. Ruše 200—230.

Zagreb. Drž. pap. 7% inv. pos. 86—86.75 (86); agrari 51 bl.; vojna škoda ar. 418—422, kasa 418.50—421, 2. 416—417, 3. 416—417; 8% Bler.

pos. 91.75—92.75; 7% Bler. pos. 79.875—80 (79.75, 80); 7% pos DHB 79.25—80; 6% begl. obvl. 65—67. Bančne delnice: Ravna gora 75 d. Hrvatska 50—51 (50). Katolička 30—38. Poljo 50—57. Kreditna 121—129. Union 191—193 (191). Jugo 78—78.50 (79, 78). Lj. kred. 125 d. Medunarodna 67.50 d. Obrtna 36 d. Srbska 190—192 (190). Zemaljska 129—132. Industrijske delnice: Nar. šum. 25. Guttmann 129—132 (125, 127, 128, 129). Slaveks 50—50.50 (50). Slavonija 200 d. Našice 975 bl. Danica 85—100. Pivara Sar. 190 d. Drava 235—237 (235). Sečerana Osjek 272—290. Nar. ml. 20 d. Osi. ljev. 200 d. Brod. vag. 90 d. Union 95 bl. Vevče 128. Isis 40 d. Ragusea 380—390. Jad. plov. 545 d. Trboveljska 316—318 (320, 315, 317, 318).

Dunaj. Don. sav. jadr. 89. Wiener Bankverein 16.50. Creditanstalt 46.80. Escompteges. 157. Union 23.40. Alpine 16.30. Trboveljska 39. Kranj. ind. 40. Prager Eisen 306.25. Leykam 3. Rima Murany 52.25.

Žitni trg

Tendenca na žitnem trgu je za pšenico nadalje čvrsta. Dovozi so slejkoprej slabi, ker so

pota nevozna. Opaža se tudi, da imamo malo kvalitetnega blaga, dočim je nekaj več slabšega blaga. — Danes so bile notacije za pšenico tele: Srbobran in gbč. 160—162.50, Sombor okolica 145—147.50. Ostali predmeti so bili tako v tendenci kakor v ceni popolnoma neizpremenjeni.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene.

Budimpešta. Tendence lahka. Promet miren. Pšenica marec 14.36—14.37, zaklj. 14.36—14.37, maj 14.76—14.77, zaklj. 14.76—14.77. rž marec 10.60—10.67, zaklj. 10.61—10.62, maj 10.98—11, zaklj. 10.98—10.97, koruza maj 12.40—12.45, zaklj. 12.44—12.45, trans. maj 10.08, zaklj. 10.04—10.06.

Živina

Dunajski goveji sejem. (Poročilo tvrdke Ed. Saborsky & Co., Dunaj). Na trg je bilo pripeljanih 2166 goved, iz Jugoslavije 77. Cene: voli najboljši 2.20, I. 1.50—1.80, II. 1.10—1.40, III. 0.90—1, krave I. 1—1.10, II. 0.85—0.90, biki I—1.35, klavna živina 0.55—0.85. Tendence izredno slaba. Cene so v splošnem padle za 10 do 15 grošev, samo cene za biko in klavno živino so ostale neizpremenjene.

I. št. 813-31—1

Razglas

o prijavi dela pri grajenju novih in popravljanju obstoječih nedržavnih cest.

K zakonu o samoupravnih cestah, razglašenemu v Službenih Novinah z dne 13. maja 1929, št. 110-XLV in v Uradnem listu z dne 10. junija 1929, št. 247-60, je izdala kr. banška uprava Dravske banovine v Ljubljani pravilnik z dne 20. decembra 1930, No. 3295-6, razglašen v Službenih Novinah z dne 8. januarja 1931 kos 2, ki določa v čl. 13 pravilnika sledeče:

Vsak zavezanec, ki plačuje katerikoli neposredni davek, je dolžan se odzvati pozivu oblasti in plačati odtušeno odtušiti toliko, kolikor je odredeno po tem pravilniku. Ker je prijavljenih nad 10.000 zavezancev, ki so obvezani za dajanje po zakonu o samoupravnih cestah in da ne bo treba po nepotrebnem hoditi na magistrat osebam, ki bi raje plačevale odkupnino za delo, mesto da bi prišle na delo osebno ali pošiljale svoje namestnike, odredimo sledeče:

I. Zglasiti se morajo

A. Oni moški delazmožni zavezanci v starosti od 18. do 55. leta, ki plačujejo katerikoli neposredni davek in

ki hočejo delati

pri gradbah novih ali popravljanju obstoječih nedržavnih cest. Izjaviti morajo, ali bodo delali osebno ali pa bodo poslali na delo namestnike in ali bodo prišli na delo s tovornim vozilom in porabno vprežno živino, ali z motornim tovornim vozilom.

Davčni zavezanci, ki imajo tovorni voz z vprego ali tovorni avtomobil, morajo na poziv oblasti priti na delo s svojim vozom odtušeno avtomobilom. V tem primeru se računa dnina od voza za tri delavske dneve, dnina od avtomobila pa za šest dni.

B. One moške osebe v starosti pod 18 in nad 55 let, ki plačujejo manj kot 100 Din davka na zemljarini, gradbenini, pridobitni, rentnini ali družbenem davku, in

C. vse one osebe, ki so plačevale uslužbenški davek za leto 1930, ki pa do danes še niso zglasile na magistratu.

Prijave za delo se bodo sprejemale na mestnem magistratu v posvetovalnici od 21. do 24. januarja 1931 med uradnimi urami od 8. do 14. popoldne.

II. Zglasiti se pa ni treba

onim zavezancem, ki bodo raje plačevali odkupnino za predpisano delo in pa onim, ki morajo že po zakonu namesto dela plačevati odkupnino za delo.

Vse to velja tudi za davčne zavezance, ki bivajo v zunanjih občinah, katerih imovina ali podjetje pa se nahaja v mestni občini Ljubljanski.

Kdor se ne izjavi za delo, se mu odkupnina uradno predpiše. — Koliko dni mora vsak zavezanec delati, odtušeno koliko mora plačati odkupnino namesto dela, je razvidno iz sled. tabele:

Osebe, ki so obvezane delati ali plačati odkupnino in

ki plačujejo neposrednega davka	morajo delati:			morajo plačati:		
	za banovinske in dovozne ceste k železnicam	za občinske ceste	Skupaj morajo delati	za banovinske in dovozne ceste k železnicam	za občinske ceste	Skupaj morajo plačati
do 200 Din	3 dni	3 dni	6 dni	60 Din	60 Din	120 Din
do 500 Din	6 dni	6 dni	12 dni	120 Din	120 Din	240 Din
do 900 Din	9 dni	9 dni	18 dni	180 Din	180 Din	360 Din
do 1.400 Din	12 dni	12 dni	24 dni	240 Din	240 Din	480 Din
do 2.000 Din	15 dni	15 dni	30 dni	300 Din	300 Din	600 Din
do 2.700 Din	18 dni	18 dni	36 dni	360 Din	360 Din	720 Din
do 3.500 Din	21 dni	21 dni	42 dni	420 Din	420 Din	840 Din
do 4.400 Din	24 dni	24 dni	48 dni	480 Din	480 Din	960 Din
do 5.400 Din	27 dni	27 dni	54 dni	540 Din	540 Din	1.080 Din
do 6.600 Din	30 dni	30 dni	60 dni	600 Din	600 Din	1.200 Din
do 8.000 Din	33 dni	33 dni	66 dni	660 Din	660 Din	1.320 Din
do 10.000 Din	36 dni	36 dni	72 dni	720 Din	720 Din	1.440 Din

Osebam, ki plačujejo nad 10.00.— Din neposrednega davka, se računa za vsakih nadaljnjih 3000.— Din davka odkupnina po 120.— Din ali pa 6 dni dela. (Šest enot; tri občinske in tri banovinske).

Zavezanci, ki niso odkupili svoje obveznosti ali ki niso prišli na delo, odtušeno poslali sposobnega namestnika, se privedejo na delo prisilno ter vrhu tega kaznujejo z zaporom do 7 dni.

Mestno načelstvo v Ljubljani,

dne 15. januarja 1931.

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem pretužno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oče, stari oče, brat, stric, tast in svak, gospod

Dominik Battelino

bivši podjetnik

dne 18. t. m. po daljšem, mukepolnem trpljenju, previden s svetotajstvi, mirno preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 20. januarja 1931 ob 3 popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče na Viču.

Vič - Ljubljana, dne 19. januarja 1931.

Žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1:50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje.
Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Mlinar
mlad, izučen, marljiv, išče službo. Naslov v upravi pod št. 517.

Gospodična

stara 20 let, s 4 razredi meščanske šole, išče mesta v pisarni ali za blagajničarko; pridna, poštena. Vstop 15. februarja. Ponudbe na Ivan Raš, trgovec, Sv. Vid pri Ptuj.

Mladenka

poštenih kršćan. staršev išče mesta kot vajenka v trgovini z mešanim blagom, kjer bi imela vso oskrbo. Ima 8 razredov osnovne šole. Naslov v upravi pod št. 549.

Gospodinja

starejša, z večlet. spričevalom gre k samostojnemu gospodu ali starejšemu zakonskemu paru tudi na deželo. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Samostojna gospodinja«.

Organist in cerkovnik

samski, izvrsten pevovalca z večletno prakso, zmožen tudi del občinskega tajnika, želi nastopiti službo v kakšni boljši fari. Nastop službe 1. ali 15. februarja. — Ponudbe upravi lista pod št. 197.

GREŠITE MNOGO
Če ne čitate redno
SLOVENC

Službodobe

Šivilja
z obrtno pravico dobi stalno mesto poslovovalke. — Ponudbe pod »Zmožna« na upravo.

Učenca

iščem za trgovino z mešanim blagom v letovskem kraju Gorenjske. Ponudbe poslati na upravo »Slovenca« pod: »Veren, pošten in delaven« št. 560.

Za hlapca

sprejme »Zavod šol. sester v Celju« poštenega in marljivega fanta, ki razume vsaj nekoliko delo v vinogradu in sadonosniku.

Stanovanja

Stanovanje
obstoječe iz 2 sob, kabineta in pritliklin, se odda s 1. marcem v najem na Brinju. Podrobni pogoji na razpolago pri Pokojninskem zavodu, Gledališka ulica 8/III.

Pouk

Šoferska šola
oblastveno koncesionirana. I. Gaberščik, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweisova cesta 52.

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dušajska c. 36 (Jugo-avto) Prva oblast koncesionirana Prospekti zastoj. Pišite ponj!

Zasluge

V vsaki vasi

iščem preprodajalca za 25 raznih predmetov. — Lindič, Ljubljana, Komenskega ulica 36.

Ako hočete delati

in z lahkim domačim obrtom na svojem domu zaslužiti 7 Din na uro — vstopite v našo zadrugo. Pouk je brezplačen. Vpisnina 10 Din. Obširna navodila pošl'emo radevolje, ako je priložena znamka za odgovor. — Zadruga Jugoslov. pletarica, Osijek.

Vnajem

Skladišče

prilagodljivo za trgovino s kurivom vzamem v najem v Ljubljani. Dopise na inšerati odd. »Slov.« pod šifro »Za takoj«.

Pekarija

se odda takoj v najem v industrijskem kraju poleg štirih tovarn treznemu in kavciji zmožnemu pekarskemu mojstru. — Pekarija je prvovrstna z nekaj inventarja. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 372.

Mlekarna

na prometnem kraju, v sredini mesta, se odda. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 622.

Poizvedbe

Izgubila se je

kratkočaka lovška pisca rjavosive barve, visoka, šibke postave, z rumenim ovratnikom, sliši na ime Bessi. Oddati pri tv dki Feliks Urbanc, Ljubljana.

Proti nagradi

naj vrne
zlato veriž. zapeljivko
kdo jo je našel v nedeljo dne 18. t. m. na naslov: Pehani Heda, Vzajemna zavarovalnica, Miklošičeva cesta 21, od 8 do 2, ali Pogodniška ulica 13, Mirje, od 3 dalje.

Objave

Preklic.

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za dolgove, ki bi jih napravljala Meta Mancini na moje ime. Rožna dolina, 19. I. 1931. Anton Mancini.

Opozorilo

preč. župnim uradom, učiteljem itd.!

Zobundžija M., star 60 let, je prišel v Dravsko banovino razpečavati mojo priročno patent. knjižico »Krijgop-akti« . Razpečava z reklam. oglasi in na moje ime, a nima, niti ni imel nikoli takega pooblastila.

Makjanić D. Ante, Trpanj (Dalmacija).

Čitajte in širite
»Slovenca«!

Glasba

Klavirji!

pianini in harmoniji se strokovno aško popravljajo in najčistejšo uglašujejo. Tovarna klavirjev R. Warbinek, Ljubljana, Gregorčičeva 5.

Prodamo

Pubasto perje

čisto čahano po 48 Din kg druga vrsta po 38 Din kg čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg Razpošiljam po poštne povzetju L. BROZOVIC — Zagreb, Ulica 82 Kemična čistilnica perja

Krojači, pozor!

Proda se dobro idoča krojačnica na dalmatinskem otoku zaradi odpotovanja. Sigurna eksistenca. Naslov se poizve pri upravi lista pod št. 524.

Krožna žaga

(cirkularna) na električni pogon, ugodno napredaj. Naslov pri upravi pod št. 389.

Cenj. župni uradi

Vrv za zvonjenje prodam po jako ugodni ceni, dolgo 37 m, debelo 4 cm. — Poizve se pri upravi »Slov.« št. 613.

Inserirajte

v

»Slovenca«!

Galoše in snežni čevlji

z znamko

„TRETORN“

sestoji iz najboljšega in najsolidnejšega materiala, tako da se odlikujejo v na večji trpežnosti. Zato ne kupujte nepoznatih fabrikatov, temveč le galoše in snežne čevlje z znamko TRETORN, ker je dokazano, da ni boljših.

Kupimo

Vrednostne papirje

srečke obligacije delnice kupuje upravništvo »Merkur« Ljubljana Selenburgova ulica 6/II tel 30-52

Vsakovrstno

zlatu kupuje
po najvišjih cenah
ČERNE tuvelir Ljubljana
Wollova ulica št. 3.

REZAN

IN TESAN

LES

manjše in večje količine kupujem. Ponudbe z označbo vrste, dimenzije in najnižje cene na: Zagreb 1, poštini predal 299.

Obrt

Predpečniki

Vam hitro in ceno segravajo Vaše prostore. Izdeluje Fr. Kosmač, Ljubljana, Jeranova ulica št. 5.

Mlinarji

Rz. prosa, ajda in tešmen kupuje največje pri
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24
Veletrogovna žita in moka.

Smuč

pulover

nočavice
rokavice, kravate ter vse galanterijsko in modno blago dobite najceneje pri Igo Baloh, Maribor, Veitinska ul. 18.

Gramofone

živalne stroje, otroške vozičke in kolesa popravila najboljši specialna mehanična delavnica Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ul. 14, nasproti Narod. doma

Zavarovalnica

išče zmožne akviziterje za Ljubljano in okolico oziroma za celo dravsko banovino pod zelo ugodnimi pogoji. — Prijava je poslata na upravo lista pod »Akviziter 1931.«

Ljudje slabih živcev

izza kake bolezni, preobremenjenosti, žalosti, razburjenja, kakor tudi stari, oslabei ljudje, ki imajo pojema moč, prebava, ki radi poapnenja žil nimajo teka, si hitro opomorejo in se okrepe, če uporabljajo
VINO ŽICANICA.
Cena steklenice 40 Din. Proizvajala in razpošilja stara, l. 1599 ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulić, Zagreb, Jelčićev trg 20. Dobi se v vseh lekarnah.

Poslovodja

zmožen in zanesljiv se takoj sprejme. Pismene ponudbe na Kmetijsko zadrugo v Šmartnem pri Litiji.

Prva celotna izdaja!

Doktorja Francea Prešerna

Zbrano delo

Cena Din 40—, eleg. vezana Din 55—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

+

Naznanimo žalostno vest, da je naša ljubljena mati, tašča, stara mati, gospa

Hermína Kryl

vdova real. prof. in posestnica

danes po mokropolni bolezni vdano v Gospodu zaspala v častitlivi starosti 80 let.

Pogreb se vrši 21. t. m. ob 15. iz hiše žalosti na pokopališče v Ljutomeru.

Ljutomer—Ljubljana, 19. jan. 1931.

Žalujoči ostali.

Globoko užalošeni naznanjamo, da je naš preljubi oče, odnosno stari oče, tast, svak, stric, prastric in bratranec, gospod

dr. Edvard Šavnik

višji okrajni zdravnik v p. in častni meščan kranjski

po težki bolezni v 79. letu svoje dobe danes, dne 19. januarja ob 16 umrl, previden za pot v večnost. — Pogreb predraga nam pokojnika bo v sredo, dne 21. januarja ob 16¼ iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Venci se na pokojnikovo željo v prid Dijaški kuhinji v Kranju hvaležno odklanjajo.

Sveta maša za dušnico se bo darovala v tukajšnji župni cerkvi.

Nepozabnega nam pokojnika priporočamo v blag spomin.

V Kranju, dne 19. januarja 1931.

Dr. Leo, sin. — Marta, Vera por. Sajovic, Meta, Olga, Renata, hčere. — Janko Sajovic, zet.

Sipka Šavnik, sinaha. — Elga, Boris, vnuka in ostali sorodniki.

Brez posebnega obvestila.

Hans Dominik:

Moč treh

Roman iz leta 1955.

Silvester jo je moral pozvati. Gotovo je prejela od Silvestra vest in se pelje sedaj k trojki. Na ta način pa dobi cela zadeva naenkrat resno lice. Silvester bo čakal Jano na letališču ob prihodu. Morda se v Stockholmu. Morda v Haparandi ali kje drugje.

Vsekakor mora neizogibno neke piti trenutek, ko stopi Silvester k zrakoplovu, ko pristane, in sprejme Jano. Kjer pa Silvester, sta verjetno prav blizu tudi oba druga. Doktor je začutil nekaj mrzlega med rameni, ko je mislil do konca. Potegnil je malo zrcalce iz žepa in skrbno motril svoj obraz. In priklimal je zadovoljno. Spremembe, ki si jih je napravil že v Düsseldorfu glede svoje zunanosti, so bile v redu. Pomirjen je spravljen zopet zrcalo.

Ni hodil zaman dolga leta v šolo političnih zarot in intrig. Bil prisiljen nastopati sedaj pod to, sedaj pod ono masko. Sprememba njegove zunanosti je bila mojstrska. Ne po načinu nerodnih začetnikov z umetnimi bradami in lasuljami, ki jih vsak policijski uradnik spozna na prvi pogled. Le lahno pobarvani lasje, druga frizura in obleka po evropskem kroju, ki se je znatno ločila od ameriškega. Vrh tega še njegova spretnost, da menja izraz na licu, da po mili volji izpreminja svoje poteze. Dr. Glosin iz Newyorka je postal navaden in brezpomemben evropski poslovni potnik.

Pred ljudmi, ki so ga poznali le površno, je po spremembi moral biti popolnoma varen. Ali pa bo vzdržal pred vprašujočimi Janinimi pogledi, to ni

bilo tako sigurno. Da bi ga spoznala na prvi pogled Silvester in Atma, mu je bilo jasno. Toda računati je s tem, da bosta v veselju zopetnega svidenja malo pazila na sopotnike.

Zračna ladja je pristala na letališču v Stockholmu. Dr. Glosin je obsedel pri oknu. Opazoval je potnike, ki so zapuščali zrakoplov in ljudi, ki so jih čakali tu. Jana je zapustila ladjo. Nihče je ni čakal, videti je bilo, da tudi sama ne pričakuje česa takega. Po kratkem vprašanju na uradnika se je obrnila k zrakoplovu Stockholm—Haparanda, ki je stal na sednem tiru pripravljen za odhod. Glosin ji je sledil. Tudi na drugem letalu se je usedel v kabino za kadilce.

Jana se je peljala v Haparando. Bila je to direktna pot v Linnais. Zadnji dvom mu je izginil, da so oni trije še vedno skriti v bližini Linnaisa in da se Jana vozi na poziv njenega moža k Torneaelfu. Videti jo je, kako je v Haparandi zapustila zrakoplov in šla k železnici. Zgodilo se je, kakor je domneval. Vzela je listek za Linnais. Storil je isto in se vozil dalje proti severu, ločen od nje le po steni voza.

Sedaj je stala Jana na peronu v Linnaisu. Zopet sama! Nikogar ni bilo tu, da bi jo sprejel. Doktor je začel dvomiti. Kaj je zadrževalo moža, da se ni pripeljal svoji mladi ženi naproti vsaj teh nekaj kilometrov, ki so ga komaj še ločili od nje.

Dr. Glosin je videl Jano, kako gre čez trg pred kolodvorom, kako se pogaja z izvoščekom in kako se odpelje. Ali naj mu Jana uide v zadnjem hipu? Ali naj jo odpelje voz ob reki navzgor k novemu skrivališču onih treh? Ali naj se tu iz Linnaisa vrne, ne da bi kaj opravil? Ne, in zopet ne. Mora slediti Jani, mora izvedeti, kam gre, kje bo ostala. Hitro je našel

drug voz. Vozniku je naročil samo, naj sledi prvemu vozu v manjši razdalji.

Peljali so se po obrežni cesti ob reki Tornel navzgor.

Pekrajina je bila slikovita, lepa, toda dr. Glosin je videl le kraj kjer je doživel svoj zadnji poraz v boju s trojico. In pred sabo je videl vitko Janino postavo, po kateri je strastno hrepenel in kateri je hotel odločno slediti, čeprav ga pripelje pot v Inčovo območje in v oblast žarilnika, ki bruha ogenj in smrt. Voz pred njim se je ustavil na cesti. Videti je, kako se je voz obrnil in se odpeljal prazen nazaj v Linnais. Jana je izstopila in se podala na pot po strmini navzgor. Dal se je zapeljati do tam, ukazal vozniku, naj čaka, če treba cele ure, in sledil potnici v hrib. Tu in tam se je zabliškala njena obleka skozi grmovje. Pot je peljala v lahkah serpentinah k Truworjevi hiši.

Zdaj je stal na robu gozda in imel prost razgled na pogorišče. Videti je Jano, kako je pokleknila pri razvalinah, počnelih in zogljenelih od divjega ognja. Spustila je bila iz rok malo torbico in telefonski aparat in s tresočimi rokami božala kamenite razvaline.

Hiša, v kateri je bila preživela najsrečnejši dan svojega življenja, svoj poročni dan, pusta, črna razvalina. Cvetiči vrtni požgani. Njen mož izginil. Nobenega poročila o njem.

Prehudo jo je pretreslo. Zavpila je in se zgrudila nezavestna. Tedaj je bil zapah prelomljen.

Dr. Glosin jo je videl, kako je padla, pa se ni ganil s svojega mesta. Vsak hip je pričakoval, da se bo pojavil Silvester, prikazal Atma. Morda najvernejši od treh, Erik Truwor.